

Hogyan készítsünk környezeti jelentést?

Skwarek Kristóf – Éri Vilma – Steve Brookes

**Környezettudományi Központ
Budapest, 2002. június**

Készült a **Tetra Alapítvány** támogatásával.

© Tetra Alapítvány
Budapest, 2002. június

TARTALOM

1. BEVEZETŐ.....	1
1.1. A környezeti jelentésről	1
1.2. Ki adjon ki környezeti jelentést?	1
1.3. Miért készítsünk környezeti jelentést?	3
1.4. Kinek készítsük a jelentést?.....	4
1.5. A Kézikönyv bemutatása	4
2. A KÖRNYEZETI JELENTÉS ELŐKÉSZÍTŐ MUNKÁLATAI	8
2.1. A környezeti hatások meghatározása	9
2.2. A legfontosabb környezeti problémák kiválasztása.....	15
2.3. A vállalat környezetpolitikája	20
2.4. A környezetvédelmi program kialakítása	26
3. A KÖRNYEZETI JELENTÉS ÖSSZEÁLLÍTÁSA	29
3.1. Vállalati állásfoglalás	31
3.2. A vállalat tevékenységének bemutatása	31
3.3. A vállalati tevékenységekhez kapcsolódó környezeti hatások jellemzése	32
3.4. A vállalat környezetpolitikája és környezetvédelmi programja.....	33
3.5. A jelentésbe illeszthető további fontos információk.....	34
3.6. A jelentés formája, terjedelme.....	35
3.7. A környezeti jelentés terjesztése	35
4. A VIKTÓRIA ÉPKER KFT. KÖRNYEZETI JELENTÉSE.....	37
4.1. A jelentés előkészítésének dokumentumai	38
4.2. A Viktória Épker Kft. környezeti jelentése.....	48
4.2.1. Bevezetés.....	48
4.2.2. A vállalat.....	48
4.2.3. A VIKTÓRIA-ÉPKER KFT környezetpolitikája.....	49
4.2.4. A vállalat tevékenysége kapcsán felmerülő legfontosabb környezeti kérdések és a megoldások	49
4.2.5. Egyéb információk	54
5. BEFEJEZÉSÜL	55
6. MELLÉKLETEK	57
1. sz. melléklet: Tanácsok és ötletek a környezeti jelzőszámok használatához	58
2. sz. melléklet: Nemzetközi kitekintés - világszerte használt jelentési irányelvek.....	61
3. sz. melléklet: Környezeti menedzsment eszközök és rendszerek	63
4. sz. melléklet: A Viktória Épker Kft. környezeti jelentésének tördelt változata	67
7. HIVATKOZÁSOK.....	73

1. Bevezető

1.1. A környezeti jelentésről

A környezeti jelentés olyan kommunikációs eszköz, melynek segítségével a vállalat számot adhat környezeti teljesítményéről a vállalat érintettjei számára. A jelentésben a vállalat beszámol a közvéleménynek, a fogyasztóknak, a hatóságoknak arról, milyen erőfeszítéseket tesz a tevékenysége által kiváltott környezeti problémák megoldására és milyen eredménnyel. A környezeti jelentés közzétételével a vállalat bizonyítja, hogy felelősen igyekszik ellátni társadalmi szerepét, és aktívan törekszik környezeti teljesítményének a javítására.

A környezeti jelentés kommunikációs szerepén túlmenően jelentős szerepet játszhat a környezeti problémák megoldásában, mivel a jelentés elkészítése során óhatatlanul fel kell tárni a környezeti hatások kialakulásához vezető folyamatokat, és a felmerült környezeti problémák lehetséges kezelési módját.

1.2. Ki adjon ki környezeti jelentést?¹

A környezeti jelentés készítése ma még többnyire önkéntesen vállalt feladat, bár nő azoknak a vállalatcsoportoknak a száma, amelyeket különböző rendelkezések környezeti jelentések összeállítására köteleznek. Hollandiában például azoknak a vállalatoknak, amelyek működésükhöz környezetvédelmi engedélyt igényelnek, évente környezeti jelentést kell közzétenniük. Franciaországban a tőzsdei vállalatokra², Dániában mindkét említett vállalatcsoportra vonatkozik a jelentés közzétételi kötelezettség. Hasonló törvény bevezetésére több más ország is készül, Nagy Britanniában pedig azt tervezik, hogy a jelentéseket ennél jóval szélesebb vállalati kör számára teszik kötelezővé. Mind gyakoribb, hogy a vállalat környezetvédelmi tevékenységéről készített beszámolók a hagyományos éves beszámolókba is belekerülnek.³

¹ A Brit Környezetvédelmi Minisztérium irányelve (DEFRA-DETR Guidelines) alapján, DEFRA (2001)

² Világ gazdaság, 2002. március 1, 2.o.

³ A hatályos számviteli törvény értelmében az éves üzleti jelentés elkészítésére kötelezett vállalkozásoknak is számot kell adniuk a környezetvédelemnek a vállalat pénzügyi helyzetére gyakorolt hatásáról, a vállalkozó környezetvédelmi felelősségéről, továbbá be kell mutatniuk környezetvédelmi beruházásaikat, 'a környezetvédelem eszközei tekintetében' alkalmazott politikájukat, és a vállalatnál bevezetett környezetvédelmi intézkedéseket. Ilyen értelemben a nagyobb hazai vállalatoknak is kell valamiféle környezeti beszámolót készíteniük. Ez az üzleti jelentés részét képező környezetvédelmi fejezet azonban elsősorban a pénzügyi, jövedelmi összefüggésekre összpontosít; céljában, tartalmában eltér a környezettel felelősen gazdálkodó vállalat által készített jelentésektől.

A környezeti jelentés a környezetközpontú irányítási rendszerekbe (KIR) is beépül. Egyelőre csak a Eco-Management and Audit Scheme (EMAS), az Európai Unió által elfogadott rendszer igényli a környezeti jelentések kiadását, az ISO14001-es szabvány még nem, de tervezik, hogy az ISO-s szabványt is kibővítik ezzel az elemmel. Jelentést azonban nemcsak azoknak a vállalatoknak célszerű készíteniük, amelyeknek a törvényes előírások vagy az EMAS-hoz való önkéntes csatlakozásuk miatt ez kötelező, hanem mindazoknak, amelyek fontosnak tartják, hogy környezeti teljesítményük javítása érdekében tett erőfeszítéseikről és ezen erőfeszítéseik eredményeiről beszámoljanak társadalmi környezetüknek.

Minden szervezetnek vannak környezeti hatásai. Ez a hatás lehet *közvetlen*, azaz közvetlenül az adott szervezet működése idézi elő a hatást – például a termelés során elhasznált erőforrások, a kibocsátott szennyezés, az előidézett zaj vagy a megtermelt hulladék révén. De környezeti hatása van például a munkaerő munkába történő utazásának, az üzletfelek szervezetnél tett látogatásainak vagy a munkatársak üzleti utainak is. Az üzleti utak számlájára jelentős mennyiségű széndioxid és illékony szerves anyag kibocsátás írható, a gépjárművek a városokban a légszennyezés mellett zsúfoltságot és zajt is okoznak.

A szervezet működése által kiváltott közvetlen hatás talán a kitermelő, az energetikai és a nehézipar esetében a leginkább szembeűnő, de bizonyos fokig még az irodákat vagy üzlethelyiségeket "üzemeltető" ingatlan vállalkozások is hatással vannak a környezetükre. Ez utóbbi szervezetek esetében azonban inkább a közvetett környezeti hatások a fontosak.

A szervezet *közvetett* környezeti hatása az a hatás, amelyet nem a szervezet működése, hanem például az általa felhasznált energia, nyersanyag vagy a beszerzett félkész vagy késztermékek előállítása során keletkezik, illetve amelyet az általa előállított termékek váltanak ki használatuk vagy felhasználásuk során, vagy használatuk után, hulladék formájukban. Minden szervezet használ például energiát, az energiatermelés kedvezőtlen környezeti hatásai pedig közismertek. Ugyanígy minden szervezet használ papírt és vizet is, s ezáltal természeti erőforrást – anyagot és energiát - használ, s közvetve hozzájárul a papírtermelés során keletkező szennyezőanyagok kibocsátásához. A fűtés, a világítás, az irodai berendezések és a hűtőgépek energiafelhasználásuk révén hozzájárulnak az üvegházhatású gázok kibocsátásához. Közvetve tehát minden szervezet működése kedvezőtlen környezeti hatásokkal jár.

A vállalatok közvetett módon úgy is hatással vannak környezetükre, ha más vállalatok működésébe fektetnek be vagy kölcsönt adnak. Nem mindegy ugyanis, hogy befektetésükkel környezetkárosító vagy környezetbarát tevékenységek bővítéséhez vagy fejlesztéséhez járulnak hozzá.

Minthogy minden szervezet tevékenysége környezeti hatással jár, minden szervezetnek fontos érdeke fűződhet hozzá, hogy környezeti teljesítményét javítsa, s eredményeiről környezetének számot adjon.

1.3. Miért készítsünk környezeti jelentést?⁴

A környezeti jelentés készítése több szempontból is előnyös a vállalatok számára. A környezeti hatások figyelemmel kísérése, az okok feltárása, a lehetséges megoldások felkutatása, ami a jelentés elkészítéséhez szervesen hozzátartozik, segít a szervezet működésével kapcsolatos környezeti problémák menedzselésében, hozzájárul a környezeti teljesítmény javításához és minimalizálja a lehetséges környezeti kockázatokat. A káros környezeti hatások mérséklése ugyanakkor javítja az erőforrások felhasználásának hatékonyságát, így közvetve a környezeti teljesítmény javításával a vállalat versenyképessége is növelhető.

A jelentés emellett arra is alkalmas, hogy kiemelje a vállalatot a versenytársai közül. A szabályozó hatóságok, a biztosítók, a befektetők⁵, a vásárlók és a cég működési területének szomszédságában élők egyaránt pozitívan értékelik azt a vállalatot, amelyikről látják, hogy tudatában van a tevékenységével kapcsolatos környezeti problémáknak, és nem siklik el fölöttük, hanem kezelni és megoldani próbálja őket. Feltételezhető, hogy a munkavállalók is kedvezően fogadják a jelentést, és szívesen csatlakoznak a vállalat környezeti hatásának optimalizását célzó erőfeszítésekhez.

A félelem, hogy a jelentésben olyan területekről is számot kell adni, ahol a vállalat teljesítménye elmarad a kívánatostól, sok vállalatot visszatart a jelentés elkészítésétől. Mégis nagyon sok, a legváltozatosabb iparágakban működő vezető vállalat önként vállalja, hogy ezekről a területekről is jelentést ad. Ezek a vállalatok azzal érvelnek, hogy az átláthatóság javítja az érintettekkel való kapcsolatukat, és csökkenti a félreértések esélyét. A még nagyobb átláthatóság érdekében néhány vállalat működésének társadalmi vonatkozásairól is beszámol, bizonyítván szociális felelősségérzetét. Az általuk kiadott jelentés a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulásukat mutatja be.⁶

Természetesen a környezeti jelentések elkészítése és közzététele költségekkel jár és időt igényel. Ilyen költség például:

- a vállalati tevékenységek környezeti szempontból történő felmérésének költsége,
- a megállapított környezeti problémák kezelésére hozott intézkedések költsége, valamint
- a jelentés kiadásának és terjesztésének a költsége.

Szakértők vagy a jelentést hitelesítő külső szervezet alkalmazásának költsége is felmerülhet, amennyiben a vállalat az alkalmazásukat szükségesnek tartja.

⁴ A DEFRA-DETR Guidelines alapján. DEFRA (2001).

⁵ Nyugat-Európában a befektetők és részvényesek növekvő érdeklődéssel figyelik a vállalatok környezeti teljesítményét. Nagy-Britanniában például 2000. júliusa óta a nyugdíjalapoknak be kell számolniuk arról, hogy befektetési döntéseik során mennyire veszik figyelembe a környezeti, szociális és etikai megfontolásokat. Egy 2000. novemberében megjelent tanulmány megállapította, hogy a megfigyelt nyugdíjalapok 59%-a már kialakította etikus befektetési politikáját vagy éppen a politika bevezetésénél tart.

⁶ Az ilyen szélesebb témakört felölelő jelentés mellett döntő vállalatok számára ez a könyv a környezeti fejezet megalkotásához adhat segítséget.

Ugyanakkor a "nem jelentésnek" is vannak költségei és kockázatai, amelyek esetenként jelentősek. Ilyenek:

- a nem megfelelő energiahasználat, anyagfelhasználás és hulladékkezelés feltáratlanul maradó rejtett költségei,
- a potenciális befektetők elmaradása,
- a versenytársakénál kedvezőtlenebb környezeti arculat miatt bekövetkező piacvesztés,
- a hitelekhez való hozzájutás hasonló okokból adódó nehézségei,
- a környezetgazdálkodási hiányosságokból fakadó nagyobb környezeti kockázat miatt fizetendő magasabb biztosítási díjak,
- a helyi hatóságokkal és lakossággal való rossz kapcsolat.

Környezeti jelentés készítése tehát elsősorban azoknak a szervezeteknek ajánlható, amelyek közvetlenül és közvetve jelentős környezeti hatást váltanak ki, amelyeknek fontos stratégiai célja, hogy a lakossággal, a fogyasztókkal és általában vett társadalmi környezetükkel jó kapcsolatot építsenek ki és tartsanak fenn.

1.4. Kinek készítsük a jelentést?⁷

Mint már szó volt róla, a jelentés számos kulcsszereplő vagy "érintett" érdeklődésére számot tarthat. Ezeket a csoportokat és sajátos szempontjaikat foglalja össze az 1. tábla.

A táblában felsorolt érintettek között megtaláljuk a *vállalat belső érintettjeit*: a tulajdonosokat és a munkavállalókat, *az üzleti partnereket*: a befektetőket, a szállítókat, felhasználókat és a bankokat csakúgy, mint *a társadalmi környezet érintettjeit*: a környezetvédelmi és a helyi hatóságokat, a lakosság képviselőit, a civil szervezeteket és a médiát. Igen széles tehát az érintetteknek az a potenciális köre, akik a vállalat környezeti teljesítménye iránt érdeklődnek. A jelentésnek figyelembe kell vennie ezt az érdeklődést és az egyes érdekcsoportok sajátos szempontjait.

Az érintettek konkrét köre természetesen a vállalat tevékenységétől, piacától, méretétől, elhelyezkedésétől és számos egyéb tényezőtől függően vállalatonként különböző. Hasonlóan eltér vállalatonként az egyes érdekcsoportok súlya, jelentősége is. A jelentésnek mindig az adott vállalat szempontjából fontos érdekcsoportokra kell összpontosítania és az adott érdekeltek információ igényét kell kielégítenie.

1.5. A Kézikönyv bemutatása

Ez a kézikönyv elsősorban azoknak a kis- és középvállalkozásoknak szól, amelyek felismerik a környezeti jelentés fontosságát, az elkészítésétől várható előnyöket, de amelyek nem tudnak a jelentés elkészítésére jelentősebb összeget áldozni. Az ilyen vállalkozásoknak akar segíteni abban, hogy saját erőből, külső szakemberek megbízása nélkül - tehát takarékosan - áttekintsék környezeti problémáikat,

⁷ A fejezet és a táblázat a DEFRA-DETR Guidelines alapján. DEFRA (2001)

1. tábla: Az érintettek listája:

Az érintettek	Sajátos szempontjaik
Befektetők és részvényesek	Egyre több az olyan befektető, amely döntéseinek meghozatala előtt a vállalat pénzügyi teljesítménye mellett társadalmi és környezeti teljesítményét is vizsgálja. A jelentést gyakran úgy tekintik, mint egy jól menedzselt szervezet ismertetőjelét.
Bankok és biztosítók	A bankok és biztosítók növekvő érdeklődést mutatnak a környezeti kockázatok és kötelezettségek iránt. A környezeti jelentés elkészítésével a vállalatok jelzik, hogy komolyan veszik a környezetgazdálkodást, ami pozitívan befolyásolhatja a hitelképességüket és hozzájárulhat biztosítási díjaik csökkenéséhez.
A környezetvédelmi hatóságok	A felügyelőségek gyakrabban vizsgálják a nagyobb környezeti kockázattal működő vállalatokat. Vagyis minél nagyobb az esélye a szennyezésnek, annál gyakoribbak a vizsgálatok, amelyek időt és energiát vonnak el a termeléstől. A jelentés demonstrálja a vállalatnak a környezeti problémák megoldása iránti elkötelezettségét és nyitottságát, növeli a hatóságok szemében a vállalat megbízhatóságát.
Az önkormányzatok és a helyi lakosság	A környezet állapota az önkormányzatok és a lakosság számára is egyre fontosabb, hiszen kihat a települések vonzerejére. Azok a vállalkozások, amelyekről kedvezőtlen kép alakul ki, nehezebben kapják meg a fejlesztéseikhez a lakosság és a hatóságok hozzájárulását. A jelentéssel azonban a vállalat bizonyíthatja a természeti és a társadalmi környezete iránt érzett felelősségét.
A fogyasztók	Növekszik az olyan tudatos vásárlók száma, akik vásárlási döntéseik során tekintetbe veszik a termék, szolgáltatás előállítójának magatartását, hírnevét. A vállalat a jelentéssel az ilyen vásárlók körében is kedvezően tudja befolyásolni a róla kialakult képet.
A megrendelők	Mind több vállalat és igazgatási szervezet tér át a környezettudatos beszerzésre, azaz figyel arra, hogy környezettudatos beszállítóktól környezetbarát termékeket, szolgáltatásokat vásároljon. Ebbe az irányba hat nemcsak a minőségbiztosítási és a környezetközpontú irányítási rendszerek terjedése, hanem az EU „zöld beszerzésekkel” kapcsolatos politikája is. A jelentés elkészítésével a vállalat mint felelős beszállító is erősítheti piaci pozícióját.
Munkavállalók	A felelős környezeti magatartást tanúsító vállalatok általában a munkavégzés biztonságát is szem előtt tartják. A jelentéssel a vállalat a munkavállalóknak bizonyítja ilyen irányú felelősségérzetét. A jelentés ugyanakkor eszköz is a munkavállalóknak a felelős környezetgazdálkodásba történő bevonására.
Társadalmi szervezetek és a média	A jelentés a környezetvédő szervezetek és a média felé megfelelően tanúsítja, hogy a vállalat törekszik környezeti teljesítményének a javítására.

végiggondolják a lehetséges megoldásokat, s a nyilvánosság elé tárják, milyen eredményre jutottak: milyen célokat tűztek ki a maguk számára, hogyan szeretnék környezeti teljesítményüket javítani, s eddigi erőfeszítéseik milyen javulást hoztak.

A könyv célja nem lehet az, hogy egy általános, egy kaptafára készülő tartalmat adjon minden kis- és középvállalat által kiadott környezeti jelentésnek. A vállalkozások profilja annyira eltér egymástól, hogy ez nyilván nem is lehetséges. A kézikönyv tehát végigveszi a jelentés elkészítésének folyamatát, feladatokat fogalmaz meg, amelyet a vállalatnak el kell végeznie. Attól függően, hogy a vállalat:

- hogyan dönti el, hogy kinek a számára írja a jelentést,
 - hogyan azonosítja a fő környezeti problémákat,
 - hogyan alkotja meg és hajtja végre saját környezeti programját,
 - és milyen információkat tart fontosnak a közvélemény számára, .
- a jelentés minden vállalatnál más és más lesz.

A folyamat, amelyet a kézikönyv áttekint, hasonló a környezetközpontú irányítási rendszerek (KIR) kidolgozásának a folyamatához. A jelentés előkészítéséhez, tartalmának kialakításához ugyanis hasonló a lépésekre van szükség, mint a KIR-nél. Azaz a jelentést kiadó vállalat is:

- környezetvédelmi szempontból áttekinti tevékenységeit és meghatározza fő környezetvédelmi problémáit;
- célokat tűz ki és megoldási módokat keres környezeti teljesítményének a javítására, majd
- a problémák megoldására akciótervet készít és megvalósítja a kitűzött célokat.

Teszi mindezt annak érdekében, hogy megfelelő és elegendő információval rendelkezzen a környezeti jelentése számára, s tartalmas jelentést hozhasson nyilvánosságra.

A jelentéshez azonban nincs szükség környezetközpontú irányítási rendszerre. Éppen ezért a kézikönyv, bár a KIR logikáját követi, nem törekszik komplexitásra, és leegyszerűsíti a KIR-ben szokásos lépéseket. A kézikönyv az ISO 14000-es és az EMAS szabványtól eltérően nem követelményeket, hanem ajánlásokat tartalmaz, amelyek segítik az olvasót abban, hogy a jelentés minél tartalmasabb és valóságos legyen, de betartásuk nem kötelező. Az olvasótól függ, hogy ezekből az ajánlásokból mit tart fontosnak és lehetségesnek a saját vállalata és saját célközönsége esetében.

A komplex környezetirányítási rendszer bonyolult, idő- és pénzigényes lehet a kis- és középvállalatoknak, kevésbé jelentős vagy viszonylag könnyen átlátható környezeti hatás esetén nincs is rá feltétlenül szükség. A jelentés elkészítésével, az ajánlott előkészítő munkálatok elvégzésével a vállalkozók környezetközpontú irányítási rendszer nélkül is javíthatják környezeti teljesítményüket. A jelentés ugyanakkor a környezetközpontú irányítási rendszer bevezetését előkészítő első lépés is lehet. Ha a vállalat úgy dönt, hogy később bevezeti a KIR-t, akkor a jelentés készítése során szerzett tapasztalata hasznosnak fog bizonyulni. Addig is jelentés lelkiismeretes elkészítése segít a vállalatnak abban, hogy alaposabban megismerje saját környezeti hatásait, a felmerült problémák megoldásának a módjait, s tapasztalata birtokában könnyebb lesz eldönteni, hogy van-e a vállalatnak elegendő belső erőforrása, szakmai tudása a környezetvédelmi problémák megoldásához, vagy célszerű külső segítséget igénybe venni.

A kézikönyv segíthet azoknak a vállalatoknak is, amelyeknek már van környezetközpontú irányítási rendszerük. Ennek megfelelően már felmérték saját környezeti hatásaikat, elfogadott környezetpolitikájuk, akciótervük és részletes belső eljárásaik vannak a problémák megoldására, tehát a jelentés előkészítő munkafázisainak túlnyomó részét már elvégezték, de eddig nem tartották fontosnak, hogy erről a munkáról a nyilvánosság számára beszámoljanak. Számukra csak a kommunikációs fázis van hátra. Reményeink szerint a kézikönyv ehhez a fázishoz is ad használható tanácsokat.

A könyv két fő részre tagolódik. Az első rész tartalmazza a környezeti jelentés előkészítéséhez szükséges folyamatokat: a vállalat környezeti átvilágítását, az információgyűjtést, a környezetvédelmi politika és a környezetvédelmi program kialakítását. A második rész a környezeti jelentés összeállításával foglalkozik.

A szövegben több helyen is talál olyan gyakorlati tanácsokat az olvasó, amelyekkel a feladat elvégzését akartuk megkönnyíteni. Ezeket a tanácsokat iránytű emblémák mutatják. Reméljük, hogy sikerült az olvasó érdeklődését felkelteni a téma iránt és kedvet csinálni a jelentést elkészítéséhez.

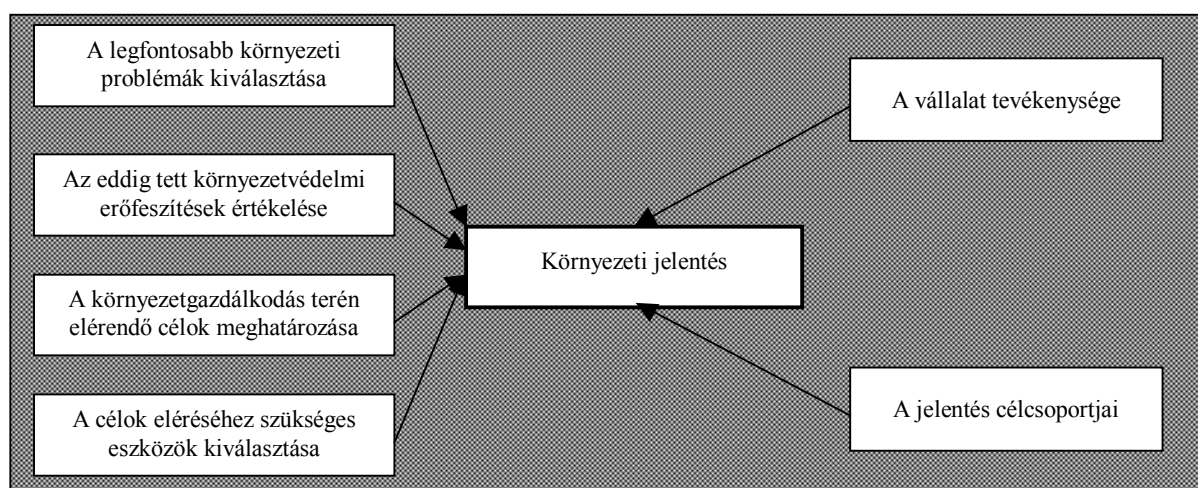
Jó munkát kívánunk!

2. A környezeti jelentés előkészítő munkálatai

Ahhoz, hogy a vállalat környezeti jelentésében számot adhasson környezeti teljesítményéről, először értékelnie kell ezt a teljesítményt. Mielőtt tehát a jelentés megírásához hozzáfogna, előbb el kell végeznie ezt az értékelést, ehhez pedig össze kell gyűjtenie a szükséges információkat.

Mindenekelőtt végig kell gondolnia, hogy a vállalkozása által végzett különböző tevékenységek milyen tekintetben és hogyan hatnak a környezetre, és ennek alapján melyek a vállalat tevékenységével kapcsolatos legfontosabb környezeti kérdések. Fel kell mérnie, hogy a vállalkozás környezeti hatásainak enyhítésére eddig tett erőfeszítései milyen eredménnyel jártak, majd el kell döntenie, hogy környezeti teljesítményét hogyan akarja a továbbiakban javítani, milyen célokat akar elérni, s céljai eléréséhez milyen eszközöket kíván felhasználni. Hogy azután ezt az információt hogyan tálalja a jelentésben, az attól függ, kiknek készül a jelentés, s ez a célközönség mire kíváncsi a vállalat környezetvédelmi munkájával kapcsolatban.

1. ábra: A környezeti jelentés tartalmát meghatározó tényezők

Az I. rész itt következő fejezetei támpontokat adnak a jelentéshez szükséges információ összegyűjtéséhez és rendszerezéséhez. A munka elvégzését feladatlapok segítik. Azt javasoljuk, hogy első lépésben ezeket a feladatlapokat töltsse ki, és mindaddig ne fogjon hozzá a jelentés megírásához, amíg legalább ezt az I. részt végig nem olvasta, és a kézikönyv útmutatásainak megfelelően a jelentés megírásához szükséges információkat össze nem gyűjtötte. Hogy ezekből az információkból mit és hogyan használjon fel a jelentésben, arra majd a III. A környezeti jelentés összeállítása című rész ad választ.

Az értékelő folyamat végigkövetése első esetben munka- és időigényesebb, mint a későbbiek során. Első alkalommal viszonylag részletesebben kell a vállalat helyzetét tisztázni. Ha eddig még nem készített környezeti jelentést, ha nincs

átgondolt stratégiája a környezeti hatások kezelésére, akkor most, az első jelentés elkészítésekor kell mindezt rendszerezetten végiggondolnia. Ha már van ezen a téren valamelyes tapasztalata, a feladat nyilván egyszerűbb. Akár van, akár nincs, az a tény, hogy Ön most ezt a könyvet olvassa, arra vall, hogy érdeklik a környezetvédelmi problémák, tehát az itt felmerülő kérdéseknek legalább egy részével már korábban is találkozott, ezek megválaszolása tehát nem jelenthet megoldhatatlan feladatot az Ön számára. A feladatlapok segítségével az előkészítő munka néhány óra alatt elvégezhető. A későbbiekben, a jövő évi és a későbbi jelentések elkészítésénél pedig a feladat egyszerűsödik, hiszen akkor már csak a legutolsó év változásaival kell az előző jelentést módosítania.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy az előkészítő szakasz egyes lépéseinek elvégzéséhez mely alfejezetek adnak tanácsot:

2. tábla: Az előkészítő szakasz lépései és az adott munkafolyamat elvégzéséhez kapcsolódó fejezetek

A jelentés elkészítésének lépései	A kézikönyvnek az adott lépésekhez kapcsolódó alfejezetei
A vállalat fontosabb környezeti hatásainak a felmérése	2.1. A környezeti hatások meghatározása, 2.2. A legfontosabb környezeti problémák kiválasztása
A vállalat környezetvédelmi céljainak a kitűzése	2.3. A vállalat környezetpolitikája
Az eddig tett környezeti erőfeszítések értékelése	2.4. A környezetvédelmi program kialakítása
A környezetgazdálkodási célok meghatározása	
A célok eléréséhez szükséges eszközök kiválasztása	
A jelentés megszövegezése	3. A környezeti jelentés összeállítása, ezen belül főképp a 3.1.-3.5. fejezetek

2.1. A környezeti hatások meghatározása

A jelentés tartalmi előkészítésének első lépése tehát a külvilág számára fontos és a környezet szempontjából lényeges környezeti problémák meghatározása.

Ha különböző telephelyekkel rendelkezik, akkor mindenekelőtt gondolja át, hogy egyetlen közös vállalati jelentést készít, vagy többet, telephelyenként külön-külön! Különálló környezeti jelentést akkor érdemes készíteni, amikor a különböző telephelyek teljesen különböző tevékenységekkel foglalkoznak, vagy ha nem egy országban üzemelnek. (Kis- és középvállalatok esetében ez ritkán fordul elő.) Amennyiben telephelyenként különálló jelentéseket készít, akkor a párhuzamos jelentéseket említse meg minden környezeti jelentésében.

Akár a telephelyenkénti, akár a közös megoldás mellett dönt, a jelentés elaprózottságának elkerülésére érdemes a tárgyalta problémák számát ésszerű keretek között tartani. Elképzelhető, hogy Ön már tudja, hogy melyek azok a lényeges problémák, amelyekre a jelentésben összpontosítani szeretne, mert előzetes tapasztalatai alapján egyértelmű, mi érdekli a jelentés célközönségét, vagy általában milyen jellegű problémák szoktak a vállalkozással kapcsolatban felmerülni. Amennyiben így van, a problémák meghatározásának és a legfontosabb

problémák kiválasztásának a következőkben ismertetett folyamatát akkor is fussa át - részben ellenőrzésképpen, részben azért, mert hátha további ötleteket, eddig nem ismert környezeti hatásokat talál benne.

Ha nincs kialakult elképzelése arról, hogy melyek a legfontosabb problémák, vagy hogy hol húzza meg a jelentésbe bekerülő fontos, illetve a kevésbé fontos, ezért a jelentésből kihagyandó problémák között a határt, érdemes a hatásokról részletesebb listát készíteni, majd ezeket a hatásokat különféle fontossági szempontok szerint értékelni. A hatások rendszerezett számbavételét megkönnyíti a fejezetben található munkalapok kitöltése.

A kitöltés során oszloponként, balról jobbra haladjon, ez a sorrend ugyanis megkönnyíti az egyes tevékenységek környezeti hatásainak egymással való összevetését, s ezzel a különböző környezeti hatások fontosságának az értékelését.

Először gyűjtse össze és sorolja fel a vállalkozás összes tevékenységét, és írja be az adatlap 1. oszlopába! Segíthet a teljeskörű felmérésben, ha a vállalkozás tevékenységi lánc mentén halad, azaz sorra veszi mindazokat a folyamatokat, amelyekre a termék előállításához vagy a szolgáltatásnyújtáshoz szükség van. Ne feledkezzen meg a kisegítő tevékenységekről, mint pl a karbantartás vagy az adminisztráció! Indokolt lehet a tevékenységek mellett a kibocsátott végterméket (és a későbbi lépések során a végtermék környezeti hatásait) is számba venni, különösen akkor, ha közismertek a termék használatával vagy a termékből keletkező hulladék elhelyezésével kapcsolatos környezeti problémák, például a végtermék működtetése energiát igényel vagy valamilyen PVC-t tartalmazó termék, stb. A tevékenységek felsorolásánál vegye figyelembe a tervezett tevékenységeket, befektetéseket, beruházásokat is!

Ez a módszer a hatások teljeskörű számbavételét teszi lehetővé, s lelkiismeretes végigvitelével valószínűleg sokkal több környezeti hatást tár majd fel, mint amennyinek a jelentésben való tárgyalására mód van. Ha már most, előre úgy látja, hogy ez reális veszély, egyszerűsítheti a feladat elvégzését azzal, hogy figyelmen kívül hagyja azokat a tevékenységeket, termékeket, amelyekről jellegük vagy volumenük miatt nyilvánvaló, hogy nem lehet jelentős környezeti hatásuk! A környezeti hatások teljeskörű felsorolása nélkül is alapos és hiteles jelentés készíthető, ha a jelentésírónak megbízható ismeretei vannak a vállalat működésével kapcsolatban felmerülő fontos környezeti problémákról. A teljeskörűség inkább a környezeti hatások folyamatos menedzselése, mintsem a jelentés miatt fontos. Az átfogó, részletes felsorolás ilyen értelemben az elkövetkező évek környezetgazdálkodásába való befektetésnek tekinthető.

Ezután gondolja át egyesével a felsorolt tevékenységek és termékek környezeti hatását, s jelölje a táblázat második oszlopában a tevékenységnek azt az elemét, vonatkozását, amely a hatást kiváltja! Amennyiben egy adott tevékenységnek többféle környezeti hatást kiváltó mozzanata is van, akkor ugyanazon tevékenységnél többet is fel lehet tüntetni. Például minden szervezetnél előfordul adminisztráció, irodai munka (bár környezetvédelmi szempontból vett jelentősége szervezetenként igen eltérő lehet). Az adminisztráció környezeti hatást válthat ki a papírfelhasználás, illetve az irodagépek használata révén. Az 1. munkalap első oszlopába tehát az irodai munka kerül mint tevékenység, a második oszlopban pedig a papírfelhasználást és az irodagépek használatát tüntetjük fel.

A hatások számbavételénél gondoljon arra, hogy nemcsak valamilyen szennyezőanyag kibocsátás, meg nem újuló nyersanyag vagy energia felhasználás hat a környezetre, hanem az is, ha az általánosan alkalmazott környezetkárosító technológiai folyamatnál kevésbé ártalmas technológiát alkalmaz, ha él a korszerű környezetbarát technika adta lehetőségekkel, vagy ha meg nem újuló erőforrásról megújulóra tér át, ha tehát a szokásos környezetkárosító eljárásnál kedvezőbbet alkalmaz.

A környezeti hatások között azokat is sorolja fel, amelyek kezelése az Önök vállalatánál már megoldott! A jelentésben a megoldott problémákra is indokolt kitérni, mert:

- A jelentés olvasói nem feltétlenül tudják, hogy az általuk fontosnak tartott probléma a vállalatnál már megoldott.
- A megoldott problémák bemutatása példát mutathat más vállalkozásoknak.
- A megoldás módjának bemutatásával érzékelhetőbbé válik a külső érintettek számára, hogy miért tekinti a vállalat az adott problémát megoldottnak.
- Az évek során a szabályozás vagy az értékrend változásai, illetve a technológiai fejlődés ismét szükségessé teheti egy korábban már elfogadott megoldás felülvizsgálatát és új megoldás alkalmazását. Egy a vállalat valamennyi potenciális környezeti problémáját tartalmazó lista bizonyos garanciát nyújt arra, hogy a környezeti hatások későbbi, évenkénti áttekintése során a már megoldottnak tűnő problémák ne sikkadjanak el, s a vállalat évről évre ismételten elbírálja, hogy a korábbi megoldások elégségesek-e még.

A környezeti hatások feltérképezését megkönnyíti a lehetséges hatások különböző aspektusainak a 3. táblázatban közölt listája⁸. Fussa át a táblázatot, nehogy valamilyen fontos hatásról elfelejtkezzen!

A feladat elvégzéséhez az 1. számú munkalap nyújt segítséget.

⁸ A hatások különféle aspektusainak itt közölt felsorolása megegyezik környezeti hatásoknak az EMAS által használt csoportosításával.

3. tábla: A környezeti hatások fajtái

Környezeti hatások
<p>a. Levegőszennyezés - gázok, nehézfémek, más anyagok kibocsátása; pontszerű vagy eseti kibocsátási forrásokból. Hatások: ózonréteg károsítása, globális felmelegedés, savasodást okozó gázok ökoszisztémát pusztító hatása, egészségügyi kérdések.</p> <p>b. Vízszennyezés - fizikai, kémiai, biológiai anyagok kibocsátása pontszerű és nem pontszerű forrásokból, amelyek valamilyen hatást gyakorolnak a víz fizikai tulajdonságaira (átlátszóság, szín, hőmérséklet) kémiai és biológiai paramétereire</p> <p>c. Szilárd és egyéb hulladék – hulladék keletkezésének megelőzése, újrahasznosítása, a szilárd és egyéb hulladék szállítása és elhelyezése során keletkező környezetkárosítások, különös tekintettel a veszélyes hulladékok által okozott károokra</p> <p>d. Földhasználat és talajszennyezés</p> <p>e. Természeti erőforrások és nyersanyagok használata - beleértve az energiahordozók felhasználását is</p> <p>f. Helyi kérdések - zaj, rezgés, szag, por, látvány, esztétikai hatások, stb.</p> <p>g. A szállítással és a közlekedéssel kapcsolatos problémák</p> <p>h. Környezetvédelmi balesetek bekövetkezésének kockázata illetve váratlan események, balesetek és a potenciális vészhelyzetek által kiváltott környezeti hatások</p> <p>i. A biodiverzitásra gyakorolt hatás (az ökoszisztémára, a fokozottan védett fajokra, az érzékeny élőhelyekre, az ökológiai funkciókra gyakorolt hatások)</p> <p>j. Közvetett környezeti hatások, például</p> <ul style="list-style-type: none"> • a termékhez kapcsolódó hatások: a termékek tervezésével, csomagolásával, szállításával, a belőle keletkező hulladék kezelésével kapcsolatos hatások, • tőkebefektetések, hitelezések, biztosítások környezeti hatása, • új piacok hatása, • különböző jellegű szolgáltatások összetétele és igénybevétele, • az adminisztratív és tervezési döntések hatásai, • a termékskála hatásai, • a szerződéses partnerek, alvállalkozók és beszállítók környezeti teljesítménye, • környezeti tudatosságra gyakorolt hatás⁹.

⁹ Ez utóbbit az EMAS nem említi, de a tapasztalat szerint fontos, főképp, ha ez a hatás pozitív (például környezetvédelmi szolgáltatást vagy környezetbarát terméket előállító cégek esetében ez fontos hatás.)

1. munkalap: A KÖRNYEZETI HATÁSOK ÁTTEKINTÉSE ÉS FONTOSSÁGUK KIÉRTÉKELÉSE

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások*										A környezeti hatások rövid jellemzése	A hatás fontosságának értékelése		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		A hatás súlya (pontszám: 1-5)	A hatás fölötti kontroll lehetősége (pontszám: 1-5)	A fontosságot mérő mutatószám (14. x 15.)
		levegőszenn.	vízszenn.	hulladék	föld, talaj	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közl., szállítás	körny. balesetek	biodiverzitás	körny. tudatosság				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
A vállalkozás tevékenységeinek környezeti hatást kiváltó közös elemei															
Az egyes tevékenységek környezeti hatásai															

* Az egyes környezeti hatások részletesebb meghatározását lásd. a 3. táblázatban.

A munkalapon a vállalat tevékenységeit két részre bontottuk: a vállalat üzleti tevékenységeitől (pl. gyártási folyamatok, marketing, anyagbeszerzés, mélyépítési tevékenység, stb.) külön választottuk azokat az elemeket, amelyek minden (vagy legalábbis sok) tevékenységnek részét képezik. Ilyen közös eleme az üzleti tevékenységeknek pl. az irodai munka, az energiafelhasználás, az anyagfelhasználás. Ez a szétválasztás a hatások felsorolását leegyszerűsíti, mivel az így kiemelt tevékenységek hatásait nem kell minden egyes üzleti tevékenységnél külön-külön számba venni. A két tevékenységcsoport szétválasztása tehát nem elvi, csak kényelmi kérdés, ezért ha az Ön vállalatánál a tevékenységek ilyen szétválasztása nem magától értetődő, ne bajlódjon a

 A tevékenységek felsorolásánál támaszkodhat a vállalati szervezeti felépítésére, és felsorolhatja őket részlegek, kisebb vállalkozás esetén feladatkörök szerint is. Ne felejtse el, hogy egy dolgozó több feladatkört is elláthat!

szétválasztással, sorolja fel együtt a tevékenységeket!

A munkalapon az említett példa, az irodai munka következőképpen jelenik meg:

4. tábla: Példa a környezeti hatást kiváltó tevékenységek feltüntetésére

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások									
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
		levegőszenn.	vízszennyezés	hulladék	földhaszn., talajszennyezés	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közlekedés, szállítás	körny. baleset	biodiverzitás	körny. tudatosság
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A vállalkozás tevékenységeinek közös hatásai											
Irodai munka	Papírfelhasználás		X			X					
	Számítógép, irodagép használat			X		X					

A munkalap 3-12. oszlopaiba x-t téve megjelölheti, hogy az egyes tevékenységeknek milyen jellegű a környezeti hatása, vagyis milyen környezeti elemekre, milyen problémán keresztül hatnak. A környezeti hatások jelölése az 1. számú munkalapon és a munkalap egy-egy részletét ábrázoló 4. és 5. táblában megegyezik a 3. táblában alkalmazott jelölésekkel, azaz az „a” a levegőszennyezést, a „b” a vízszennyezést jelöli, stb.

Az eddigi példánál, a papírfelhasználásnál maradván X-et kell tenni a vízszennyezés mellé (a papírgyártás vízszennyező tevékenység, a természeti erőforrások használatához, mert a papír gyártásához nyersanyagra, vízre és energiára van szükség). A papírt nyilván oda kell szállítani a felhasználóhoz, és a szállítás káros környezeti hatásai közismertek, ám hogy ez a hatás mennyire fontos a vállalkozás környezeti hatásai között, az már vállalatonként különböző. A példában feltételeztük, hogy a termelő üzem tevékenységének elenyésző részét teszi ki a

levelezés és az adminisztráció, ennek papírigénye és a papír használatával járó környezeti hatások is elenyészőek a vállalat egyéb tevékenységeinek környezeti hatásához viszonyítva. Ezért csak a 4. és a 7. oszlopba teszünk X-et, s a környezeti hatás rövid jellemzéséhez a papírgyártás nyersanyag, víz és energiaigényét, valamint a gyártási folyamat által okozott vízszennyezést írjuk be.¹⁰

Nézzük a vállalat tevékenységének egy másik közös, környezeti hatást gyakorló elemét, az energiafelhasználást. Mint tudjuk, a Magyarországon fogyasztott elektromos áram túlnyomórészt hőerőműből vagy atomerőműből származik, tehát előállítása a (véges) természeti erőforrások felhasználását jelenti (teszünk egy „X”-et a 7. „e” oszlopba), hőerőművekben történő előállítása levegőszennyezéssel jár és hozzájárul a klímaváltozáshoz („X” a 3., azaz az „a” oszlopba), az atomerőműben történő előállítás esetén pedig nukleáris hulladék képződik („X” az 5., azaz a „c” oszlopba). A 13. oszlopba pedig emlékeztetőül beírjuk, hogy „természeti erőforrások kimerítése, levegőszennyezés, klímaváltozás, veszélyes hulladék”.

5. tábla: Példa a környezeti hatás megjelölésére

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások										Környezeti hatás
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A vállalkozás tevékenységeinek közös hatásai												
Irodai munka	Papírfelhasználás		X			X						nyersanyag, víz és energiaigényét, valamint a gyártási folyamat által okozott vízszennyezést
Energiafelhasználás	Áramfogyasztás	X		X		X						természeti erőforrások kimerítése, levegőszennyezés, klímaváltozás, veszélyes hulladék

2.2. A legfontosabb környezeti problémák kiválasztása

A környezeti hatásoknak számos fajtája létezik, ezért valószínű, hogy az eddigi lépések során Önnek is számos hatást sikerült összegyűjtenie, többet, mint amennyinek a megoldásával a vállalat egyidejűleg foglalkozni tud, s amennyivel ezért a jelentésben foglalkozni érdemes. Ki kell választani tehát közülük a

¹⁰ Egy nyomdaipari vállalat, vagy egy főleg tanulmányokat készítő tanácsadó cég esetében viszont maga a termelő folyamat is jelentős papírfelhasználással jár. Az ilyen vállalkozások esetében a papírfelhasználás egyéb környezeti vonatkozásai: a szállításon keresztül gyakorolt környezeti hatás, valamint újrapapír használata esetén a vásárlók, felhasználók környezeti tudatosságára gyakorolt hatás is fontos, legalább annyira, hogy első lépésben számításba vegyük.

legfontosabbakat. A választást Ön fogja elvégezni, a kézikönyv azonban néhány szemponttal segíthet Önnek a döntésben.

A környezeti hatások fontosságának megítélésében több szempont is szerepet játszik. Az egyik ilyen szempont a hatás mértéke, súlya. Fontos környezeti hatásnak tekinthető a jelentős mennyiségű szennyezőanyag kibocsátás vagy a nagy mennyiségű természeti erőforrás felhasználása. A vállalat különféle anyagfelhasználásai közül a nagyobb volumenűek ebből a szempontból fontosabbak, mint a kisebb volumenű felhasználások. A felhasznált erőforrások mennyiségének megítélése vagy a szennyezőanyag kibocsátás mértékének a megítélése persze a többi felhasználó felhasználásának vagy a többi kibocsátó kibocsátásának a nagyságától is függ. Általában a kis- és középvállalatok környezeti hatása elmarad a hasonló profilú nagyvállalatok hatásától, hacsak nincs az általuk alkalmazott technológia színvonalában lényeges különbség a nagyvállalat javára.

A hatás fontossága függ a hatás jellegétől, pl. súlyosan mérgező anyagok kibocsátása veszélyesebb, ezért fontosabb, mint a nem mérgező anyagoké, és óriási lehet a különbség a különféle környezeti balesetek hatása között is, gondoljunk csak egy atomerőmű felrobbanására és egy üzemanyagszállító teherautó felborulására. Fontos szempont a megítélésnél az is, hogy milyen a hatás hatótávolsága: helyi, regionális vagy globális szinten érezhetők a következmények. Ugyanakkor a helyi hatások is lehetnek roppant fontosak. Egy szennyezett levegőjű városban mindenféle levegőszennyezés súlyosnak számít, vagy egy kis mennyiségű szennyezőanyag kibocsátás is tönkretelheti a helyi patak élővilágát, ha a pataknak kicsi a vízhozama. Ugyanígy egy kevésbé szennyező tevékenység is jelentős károkat okozhat egy természetvédelmi területen.

A környezeti balesetek súlyának megítélésénél az értékelési szempont a baleset bekövetkezése a valószínűsége, illetve a baleset által okozott környezeti hatás tartóssága.

Mindezeket a szempontokat: a hatás mértékét, relatív nagyságát, jellegét, veszélyességét, hatókörét, a befogadó közeg terhelhetőségét, az esetleges balesetek bekövetkezésének valószínűségét stb. mérlegelve értékelje az 1. számú munkalapon szereplő környezeti hatások fontosságát az iskolai osztályzás logikája szerint, és írja a pontszámokat az 1. munkalap 14. oszlopába!

A vállalat környezetvédelmi teljesítménye és e teljesítmény külső megítélése szempontjából az is lényeges, hogy a vállalatnak van-e módja a környezeti hatás befolyásolására. Vannak olyan hatások, amelyre a vállalat hatni tud, s vannak olyanok, amelyekre nincs ráhatása. Ha például a vállalat a létező legjobb, leginkább környezetbarát technológiát alkalmazza, de ez a korszerű technológia is szennyez, akkor a szennyezésre való ráhatása viszonylag kicsi. Vagy az építőipari vállalat hiába tudja, hogy a napkollektor alkalmazásával az általa tervezett és kivitelezett épület energiafelhasználása csökkenthető, ha a megrendelő nem vállalja a napkollektor építésének költségét, az építőipari vállalat nem sokat tud az ügyben tenni. A környezetvédelmi erőfeszítéseket azokra a hatásokra érdemes összpontosítani, amelyre a vállalatnak kellő befolyása van, ahol adódnak a számára választási és cselekvési lehetőségek. A külső érdekeltek is elsősorban ezeken a

területeken várnak eredményt a vállalattól. A fontos környezeti hatások kiválasztásánál ezért ezt a szempontot is figyelembe kell venni. Értékelje tehát a vállalat befolyását a munkalapon szereplő hatásokra, és írja az alábbiak szerint megállapított pontszámot az 1. munkalap 15. oszlopába!

A vállalat igen csekély befolyással rendelkezik a hatás fölött	1
A vállalat kis befolyással bír	2
A vállalat befolyása közepes	3
A vállalat befolyása jelentős	4
A vállalat közvetlen ellenőrzéssel rendelkezik	5

A 14. és a 15. oszlop pontszámainak összeszorzásával egy olyan mutatószámot kap, amely segít megítélni a különféle környezeti hatásokhoz kapcsolódó környezeti problémák fontosságát. Ezt a mutatószámot írja be a 16. oszlopba! A környezeti probléma

igen jelentős, ha a mutatószám értéke	15-25
jelentős, ha	9-14
valószínűleg jelentős, ha	4-8
nem jelentős, ha	1-3

Azokat a környezeti problémákat, amelyeknél a mutatószám értéke 8 vagy magasabb, valószínűleg érdemes lesz belevenni a környezeti jelentésbe, de a végső listát még néhány egyéb tényező is befolyásolja.

Ilyen, a jelentésbe bekerülő környezeti kérdések kiválasztásánál felmerülő további szempont, hogy

- a vállalat milyen erőfeszítéseket tesz, tett a probléma megoldására,
- az egyes környezeti hatások kezelése megfelel-e az előírásoknak,
- mennyire érzékenyen reagálnak az érintettek az adott hatásra,
- volt-e az adott hatást kiváltó tevékenységgel kapcsolatos környezeti baleset.

Ezeket a további szempontokat a 2. számú munkalap segítségével mérlegelheti.

Vezesse át a 2. munkalapra az 1. munkalap 2. és 16. oszlopában szereplő adatokat, tehát a vállalat egyes tevékenységeinek környezeti szempontból fontos elemeit! Értelemszerűen az átvezetett adatok a 2. munkalap 2. és 16. oszlopába kerülnek.) Ezzel a lépéssel rögzíti a 2. munkalapon az eddigi értékelő folyamat eredményét. A munkalap 17-21. oszlopai szolgálnak a fent említett további szempontok értékelésére.

A következő négy oszlopban, tehát az 17-20. oszlopokban jelölje X-szel, ha az oszlop tetején feltett kérdésre 'Igen' a válasz! Az így megjelölt hatások fontosabbak, mint amilyenek önmagukban, társadalmi környezetükből kiszakítva tűnnek. Éppen ezért nem a már meglévő pontszámokat fogjuk az adott szempontok értékelésével módosítani, hanem ezeket a négy külön kezelt szempont valamelyike szerint fontosnak minősülő hatásokat kiemelten kezeljük.

Az előírások betartása kötelezettsége a vállalatnak, tehát a vállalatnak feltétlenül tennie kell valamit azon környezeti hatásokkal, amelyek vonatkozásában az előírásokat nem sikerül betartania, s erről a közvéleménynek számot kell adnia.

Ugyanígy fontosak azok a környezeti hatások is, amelyeket a vállalat már kezelt vagy kezel. Ezek az intézkedések ugyanis kedvező színben tüntetik fel a vállalatot, de legalábbis javítják a vállalat megítélését. Gondolja tehát végig, volt-e a vállalatnak a szóban forgó hatás mérséklésére irányuló intézkedése, beruházása, vagy szerepel-e az adott probléma megoldása vagy kezelése a vállalati stratégiában.

A jelentés tartalmának nyilvánvalóan igazodnia kell ahhoz is, hogy mi érdekli a megcélzott hallgatóságot, melyek az ő szempontjukból fontos kérdések. Jelölje tehát X-szel a 19. oszlopban azokat a környezeti hatásokat, amelyekről tudja, hogy a megcélzott érdekcsoportok számára fontosak. Ha az érdekelteknek csak egy csoportja is érdeklődést tanúsít a szóban forgó hatás iránt, tegyen X-et a megfelelő sorba.

A közvélemény, a hatóságok és minden érdekelt fél számára kiemelten fontosak a környezeti balesetek. Ha tehát a vállalat valamely tevékenységével kapcsolatban volt már környezeti baleset, ez a hatás is rendkívüli megítélés alá esik.

Most az eddig átgondolt kérdések segítségével határozza meg, hogy melyek a vállalat tevékenységével kapcsolatos legfontosabb környezeti problémák!

Azok a környezeti hatások, amelyekhez a 2. munkalapon X-et tett, kiemelt fontosságúak, fontosabbak, mint amilyenek az 1. munkalapon elvégzett értékelés mutatta őket. Lehet egy környezeti hatás önmagában közepes fontosságú, mondjuk egy nem túl zajos üzem zajhatása, amely ráadásul nem is sérti a helyi rendeleteket, s amelyet ezért 8-9 pontra értékelt. Ha azonban a szomszédságban valamilyen kórház vagy gyermekintézmény van, a lakosság valószínűleg kiemelt érdeklődést fog tanúsítani a zajhatás iránt, ezért a 19. oszlopba X-t kell tennie. Hasonlóképpen, minden olyan probléma, amely mellett a 17-20. oszlopok valamelyikében X szerepel, kiemelten fontos, ezért a jelentésben is szerepeltetnie kell. Ezekhez tehát a 21. oszlopba is X-t tegyen.

A 21. oszlopban így megjelölt problémákhoz vegye hozzá azokat, amelyeknek a fontosságot mérő mutatószáma a legmagasabb. Kezdje a 16 pontnál magasabb fontossági mutatószámot elért hatásokkal. Ezek önmagukban, a társadalmi környezet érzékenysége nélkül is elég fontosak ahhoz, hogy a jelentésben szerepeljenek. Folytassa a 8-15 pont közötti pontszámúakkal. Ha eddig nem gyűlt össze legalább 4-5 környezeti hatás, tegyen X-et az 5 pontnál nagyobb pontszámú hatások mellé is!

A jelentésben szereplő problémák számát célszerű kezelhető szinten tartani. Ha lehet, maximum 5-6 problémával foglalkozzon. Ha a kiemelten kezelt problémák és a magas fontossági pontszámot elért problémák ezt nem teszik lehetővé, foglalkozhat többel is, de lehetőleg a problémák száma ne haladja meg a tizet. A jelentésben a problémák mértékéről (mutatószámokban kifejezve), a

kialakulásukról, okaikról és jellegzetességeikről, valamint a kezelésükre tett lépésekről kell számot adnia. Túl sok probléma esetén ez a jelentés munkaigényességét és terjedelmét is növeli. Ennél is fontosabb, hogy a vállalatnak valószínűleg nincs arra kapacitása, hogy egyidejűleg ennél több probléma megoldásán dolgozzon, tehát a jelentés realitását kérdőjelezné meg, ha ennél többre vállalkozna. Ezért amennyiben az eddigi elemzése tíznél több jelentős problémát hozott volna felszínre, a fontossági pontszámok alapján csak annyit válasszon ki a kiemelt problémák mellé, amennyivel még az itt ajánlott keretek között marad. A többire később, a következő évek során visszatérhet.

2.3. A vállalat környezetpolitikája

Az előzőekben meghatározta a vállalat jelentős környezeti problémáinak listáját és végiggondolta, hogy vállalata jelenleg hogyan birkózik meg ezekkel a problémákkal. A jelentésben emellett arról is számot kell adnia, hogy hogyan akarja kezelni ezeket a problémákat, milyen megoldásokat alkalmaz a vállalat környezeti teljesítményének a javítására.

Mielőtt számba venné a megoldási lehetőségeket, gondolja át, melyek az általános elvárásai a vállalat környezeti teljesítményével kapcsolatban, mit akar környezetvédelmi téren elérni. Ilyen cél lehet például a lakosságot irritáló környezeti hatások felszámolása vagy mérséklése, valamennyi környezetvédelmi előírás betartása. A környezet védelmét különösen a szívükön viselő vállalatok pedig azt tűzhetik ki célul, hogy környezeti teljesítményük felülmúlja a jogszabályi követelményeket. Ezeket a majdani cselekvésnek keretet adó átfogó célokat a környezeti politikában fogja megfogalmazni. A vállalati környezetpolitika a környezeti program alapja és a környezeti jelentés elengedhetetlen része.

"A környezeti politika a szervezeti tevékenység általános irányát és alapelveit határozza meg. Kitzüzi az átfogó célt a szervezet általános környezeti felelősségi szintjére és a szervezettől elvárt eredményekre nézve, amely minden további tevékenység értékelésekor viszonyítási alapként fog szolgálni." (az ISO 14004-ből)
A környezetpolitikának a rövidtávú tervezés és cselekvés számára való iránymutatás mellett még egy fontos funkciója is van: kinyilvánítja a vállalatnak a környezetvédelem iránti elkötelezettségét.

A környezeti politika megfogalmazásánál elsősorban azokat a gondolatokat foglalja írásba, amelyek arra készítették Önt, hogy a környezeti jelentés elkészítésére vállalkozzon. Milyen célok vezérlik, melyek azok az értékek, amelyeket a saját céljai kitűzésénél szem előtt tart? A különböző szervezetek, vállalatok környezetpolitikái a környezetvédelem iránti elkötelezettségre vonatkozó s a környezet védelmét mint vállalati értéket feltüntető nyilatkozatai általában nagyon hasonlóak. Így a példaként bemutatott környezetpolitikák áttanulmányozásával megfelelő ötleteket meríthet saját politikájának az elkészítéséhez. A példákban található ötletekből azonban csak azokat vegye át, amelyekkel ténylegesen egyetért s amelyeket magáénak érez!

A cselekvési prioritásokat meghatározó elemek esetében valamivel több a vállalati sajátosságok szerepe, e tekintetben az egyes politikák között viszonylag több különbség található.

A környezetpolitikának nincs kötelező felépítése. A környezetközpontú irányítási rendszerek csak annyit várnak el, hogy a vállalat környezeti politikájában a folyamatos javulást tűzze ki célul és a környezeti károk megelőzésére törekedjen. Arra vonatkozóan, hogy konkrétan mit tartalmazzon a vállalat környezetpolitikája, nincsenek előírások. Az ISO 14000-es szabvány erre vonatkozóan még annyi iránymutatást ad, hogy a környezeti politika megfogalmazásakor figyelembe kell venni:

- a szervezet fő céljait, távlati elgondolásait, alapvető értékeit és szándékait;
- az érdekeltel követelményeit és a velük való kapcsolatot;
- az irányelveket¹¹;
- a koordinációt más szervezeti politikákkal (pl.: minőségpolitikával, munkaegészségügyi és munkabiztonsági politikával);
- a speciális helyi vagy regionális feltételeket; és
- az idevonatkozó környezeti szabályzatokat, törvényeket és más kritériumokat, amelyeket a szervezet magáévá tesz."

A környezeti politika hagyományos tartalmi elemeit, témaköreit illetően jó útmutatást és ötleteket adhat a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) által kiadott, az alábbiakban ismertetett irányelv gyűjtemény, amely A Fenntartható Fejlődés Vállalati Alapokmánya címet viseli. (Az ISO 14004 szabvány is erre hivatkozik.) Gondolja végig, hogy a különböző tartalmi elemek közül melyek vonatkozhatnak az Ön vállalatára, s amelyeket érdemes követni annak érdekében, hogy a vállalat által kiadott környezeti politika illeszkedjen a műfaj elvárásaihoz.

"1. Vállalati prioritás

El kell ismerni, hogy a környezettudatos irányítás az egyik legfontosabb vállalati prioritás, és a fenntartható fejlődés meghatározó tényezője; úgy kell megállapítani a politikát, a programokat és a gyakorlati teendőket, hogy az intézkedések környezeti szempontból is helytállóak legyenek.

2. Integrált irányítás

Ezeket a politikákat, programokat és környezeti teljesítéseket a vezetés lényeges elemeként, maradék nélkül be kell építeni a vállalat tevékenységébe, annak minden működési területén.

3. Javítási folyamat

Folytatni kell a politikák, programok és környezeti teljesítések javítását, figyelembe véve a műszaki fejlesztést, a tudományos ismereteket, a fogyasztói és közösségi igényeket, amelyek kiindulópontját a jogi szabályozás jelenti; ugyanezeket a műszaki kritériumokat kell alkalmazni nemzetközi szinten.

4. Az alkalmazottak oktatása

¹¹ Kormányok, szervezetek által létrehozott olyan irányelvekről van szó, amelyek a környezeti politika elvárt tartalmát ismertetik, ilyen a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) irányelve is.

Oktatni, képezni és motiválni kell az alkalmazottakat, hogy tevékenységüket környezeti szempontból felelősségteljesen végezzék.

5. Előzetes értékelés

Előre fel kell mérni a várható környezeti hatásokat, mielőtt elkezdenek egy új tevékenységet vagy projektet, illetve mielőtt felszámolnának egy létesítményt vagy kiürítenének egy telephelyet.

6. Termékek vagy szolgáltatások

Olyan termékeket vagy szolgáltatásokat kell tervezni és létrehozni, amelyek nem okoznak elfogadhatatlan környezeti hatást, és amelyek rendeltetésszerű használatuk esetén biztonságosak, amelyek az energiafogyasztás és a természeti erőforrások felhasználása szempontjából hatékonyak, és amelyek újrafeldolgozhatók, újrafelhasználhatók vagy veszély nélkül megsemmisíthetők.

7. Fogyasztói tanácsadás

Tanácsot kell adni és, ahol szükséges, oktatni kell a fogyasztókat, elosztókat és a nagyközönséget, hogy miképpen kell biztonságosan használni, szállítani, tárolni és megsemmisíteni a szállított termékeket; hasonló megfontolásokat kell érvényesíteni a szolgáltatások nyújtásával kapcsolatban.

8. Berendezések és tevékenységek

A berendezéseket úgy kell kifejleszteni, tervezni és működtetni, valamint a tevékenységeket úgy kell végezni, hogy közben figyelembe vegyék az energia és az anyagok hatékony felhasználását, a megújuló erőforrások fenntartható használatát, a káros környezeti hatások és a hulladék minimumra való csökkentését, valamint a fennmaradó hulladék biztonságos és felelősségteljes ártalmatlanítását.

9. Kutatás

Kutatást kell folytatni a vállalati tevékenységekkel kapcsolatos nyersanyagok, termékek, folyamatok, kibocsátások és hulladékok környezeti hatásairól és arról, hogyan lehet a káros hatásokat a legkisebbre csökkenteni.

10. Megelőző tevékenység

Súlyos és visszafordíthatatlan környezeti károsodás megelőzése céljából a termékek gyártását, marketingjét vagy felhasználását, a szolgáltatásokat vagy a tevékenység végzését a tudományos és műszaki ismereteknek megfelelően kell továbbfejleszteni.

11. Alvállalkozók és beszállítók

Elő kell mozdítani, hogy a vállalat nevében tevékenykedő alvállalkozók elfogadják ezeket az elveket, ösztönözni kell és szükség esetén meg kell követelni gyakorlatuk olyan irányú javítását, hogy az összhangban legyen a vállalat gyakorlatával; a beszállítókat is ösztönözni kell ezeknek az alapelveknek szélesebb körű alkalmazására.

12. Vészhelyzetre való felkészültség

Ahol jelentős a kockázat, vészhelyzet esetére a kárelhárítási szolgálatokkal, az illetékes hatóságokkal és a helyi lakossággal együttműködve készülségi terveket kell készíteni, amelyek tekintetbe veszik a határon túlnyúló potenciális környezeti hatásokat; a terveket karban kell tartani.

13. Technológiaátadás

Elő kell mozdítani a környezeti szempontból megfelelő technológiai és irányítási rendszerek átadását minden ipari és közérdeket szolgáló ágazatban.

14. A közös erőfeszítésekhez való hozzájárulás

Elő kell segíteni olyan nemzeti politika kialakítását, továbbá olyan vállalati, kormányzati és kormányközi programok készítését, illetve azokat az oktatási kezdeményezéseket, amelyek előmozdítják a környezettudatosság kialakulását és a környezet védelmét.

15. Az aggályokkal szembeni megértés és nyitottság

Elő kell mozdítani a nyíltságot és a párbeszédet az alkalmazottakkal és a nagyközönséggel, átérezve és figyelembe véve a vállalati működés, a termékek, a hulladékok és a szolgáltatások potenciális veszélyei és hatásai, beleértve a határokon átlépő vagy a globális jelentőségű hatások miatt érzett aggályait.

16. Megfelelés és beszámoltatás

Mérni kell a környezeti eredményeket; rendszeres környezeti audittal és vizsgálatokkal értékelni kell a vállalati követelmények, a jogszabályok és az itt felsorolt elvek betartását; időszakonként megfelelő információval kell szolgálni az igazgatótestületnek, a részvényeseknek, az alkalmazottaknak, a hatóságoknak és a nagyközönségnek."

Mindezek után bemutatunk két konkrét vállalati környezetpolitikát annak illusztrációjaként, hogyan is érvényesíthetők ezek az irányelvek a gyakorlatban, a környezetpolitika elkészítésekor. Mindkét példában a vállalat tömör formában, egy oldalnyi terjedelemben fogalmazta meg a céljait. Tekintse ezt követendő példának!

További konkrét példát talál a IV. fejezetben közölt esettanulmányban.

A Budapesti Erőmű Rt. környezetpolitikája

Az energia mindennapi életünk nélkülözhetetlen része. A tisztább és környezetbarátabb energiatermelés érdekében a Budapesti Erőmű Rt.-ben:

- Célunk, hogy környezetbarát energiatermeléssel segítsük vevőinket környezeti teljesítményük javításában és versenyképességük növelésében.
- Erőműfejlesztéseinkkel, beruházásainkkal az elérhető legjobb technológiák alkalmazására törekszünk, biztosítva ezzel a hatékony és környezetbarát energiatermelés feltételeit.
- Dolgozóink tájékoztatásával, képzésével biztosítjuk, hogy mindenki ismerje munkájának környezetre gyakorolt hatásait.
- Megfigyelő rendszereinkkel és haváriaterveinkkel felkészülünk az esetleges vészhelyzetek megfelelő és rugalmas kezelésére a környezeti károk megelőzése érdekében.
- Célunk valamennyi telephelyen a korábban keletkezett talaj- és talajvízszennyezések megszüntetése.
- Szoros kapcsolatot tartunk fenn a törvényhozókkal, hatóságokkal és környezetvédelmi szervezetekkel. Figyelemmel kísérjük az európai és a hazai jog követelményeinek változását és felkészülünk azok teljesítésére.
- Környezeti hatásainkat és teljesítményünket folyamatosan értékeljük és erről az érdekelt feleket tájékoztatjuk. Törekszünk a fenntartható fejlődésre.
- Tudásunkat és tapasztalatainkat megosztjuk üzleti partnereinkkel, segítve őket környezeti programjaik megvalósításában.

Budapest, 2001. július

Gálos Tibor
vezérigazgató

A Miskolc Városi Közlekedési Rt. környezetpolitikája

A Miskolc Városi Közlekedési Rt. a fenntartható fejlődés fontosságát, valamint a város környezeti állapotáért viselt felelősségét felismerve és átérezve alapvető céljának tekinti, hogy környezettudatos magatartásával hozzájáruljon a globális környezetvédelmi problémák megoldásához, valamint a város környezeti állapotának a javulásához.

Szilárd elhatározása, hogy

- tevékenységét a környezetvédelem szempontjainak figyelembe vételével és a környezetvédelmi előírások maradéktalan betartásával folytatja,
- törekszik a környezetszennyezés megelőzésére és a természeti erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodásra, valamint
- a környezetre gyakorolt hatását folyamatosan ellenőrzi és javítja.

E célok elérése érdekében a vállalat

- operatív és stratégiai döntéseit a környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével hozza meg,
- bevezeti a környezetközpontú irányítási rendszert,
- csökkenti a technológiák, valamint a járművei által okozott levegőszennyezést, a járművek és a telephelyen folyó tevékenység által okozott zaj- és rezgésterhelést, valamint a szennyvízzel kibocsátott szennyezők mennyiségét,
- mérsékli a hulladék képződést,
- kiemelt figyelmet fordít a keletkező veszélyes hulladékok szakszerű ártalmatlanítására,
- a hulladékok kezelésénél a lerakással szemben az újrahasznosítást, illetve az energiatermeléssel járó elégetést helyezi előtérbe,
- a vállalat dolgozóinak rendszeresen képzést és továbbképzést tart a környezetpolitika megvalósításával, a környezetközpontú irányítási rendszer működésével kapcsolatos tudnivalókról és feladatokról.

A belső környezettudatos működés mellett a vállalat üzleti partnereit is környezettudatos viselkedésre ösztönzi. Ennek megfelelően:

- a vállalat beszállítóitól is elvárja a környezettudatos magatartást, ezért a beszállítói közül előnyben részesíti a környezettudatos vállalatokat, továbbá
- szolgáltatásának minőségjavításával igyekszik vonzóvá és versenyképesé tenni a tömegközlekedést.

A vállalat igazgatósága a fenti politikát 2000. november 8-i ülésén elfogadta és hatályba helyezte.

2.4. A környezetvédelmi program kialakítása¹²

A környezetvédelmi programot a vállalat elsősorban a teljesítményének javítása érdekében írja, de a környezetvédelmi programból nagyon sok információ meg fog jelenni a jelentésben is.

A tennivalók átgondolásához a 3. számú munkalap ad segítséget. A továbbiakban csak a korábban kiválasztott jelentős környezeti hatásokkal fogunk foglalkozni, azokkal, amelyek mellé a 2. számú munkalap 21. oszlopában X-t tett. A 3. számú munkalapra ezért csak a megjelölt hatásokat kiváltó tevékenységeket sorolja fel a 2. oszlopban. (Az adatokat a 2. munkalap 2.számú oszlopából vegye át. Így a 2. sz. oszlopban minden munkalapon azonos tartalmú adatok fognak szerepelni.)

Az eddigi munkalapok kitöltéséhez hasonlóan oszlopról oszlopra haladva minden jelentős probléma esetében válaszolja meg a fejlécben feltett kérdéseket. A válaszok alapján áll majd össze a környezetvédelmi program.

Ha a vállalatnak eddig nem is volt környezetvédelmi programja, valamilyen környezetvédelmi célú akcióra, tevékenységre vagy intézkedésre bizonyára sor került már, különösen a jelentős környezeti hatások esetében. A környezetvédelmi program tehát nem a semmiből születik, hanem az eddig megtett intézkedésekre és azok eredményeire támaszkodhat. Ha ezek elégségesek, vagy ha egyelőre többre nem futja, akkor ezeknek az eddigi intézkedéseknek a fenntartása, az eddigi munkálatoknak a folytatása a cél.

Először tehát problémánként haladva tekintse át, hogy kezelik-e és hogyan kezelik az adott környezeti problémát! Ha az adott probléma megoldására vagy kezelésére született már valamilyen intézkedés, azt jelölje meg a 22. oszlopban, s jelezze, hogy mi volt a szóban forgó intézkedés lényege.

Az intézkedések sokfélék lehetnek. Ilyen intézkedés lehet valamilyen környezeti beruházás megvalósítása, a technológia átalakítása, nyersanyagváltás, a munkatársak képzése, környezeti felelős kinevezése vagy a hatáskörök átcsoportosítása és a környezeti döntések magasabb szintre helyezése, külső szakértő felkérése valamilyen probléma megoldására vagy valamilyen megoldási stratégia kidolgozása, stb. A jelentésben majd minden ilyen intézkedést részletesen be fog mutatni. Ha tehát a vállalat eddigi környezetvédelmi intézkedéseit átvizsgálva valamilyen hasznos idevonatkozó dokumentumot, információt talál, tegye félre, mert a jelentés összeállításánál szükség lesz rá!

A következő lépés annak eldöntése, hogy elégségesek-e az eddigi megoldások, s ha nem, mit lehet tenni. Egyáltalán: ismeri-e a hasonló helyzetben levő vállalatok által alkalmazott megoldásokat, a lehető legjobb gyakorlatot? Jelölje a választ a 23.

¹² A környezeti program elkészítése c. fejezet az adatlapok tartalmát, magyarázatát és az adatlapok sorrendjét tekintve alapvetően a Global to Local Ltd - IdeA: EMAS for UK Local Government című kiadványára (Global to Local-IdeA [2000]) támaszkodik.

oszlopban! Ha nem, a legjobb környezeti gyakorlat rendszeres vizsgálata a környezeti program fontos részét alkothatja.

Ezt követően gondolja át, mit tehet az Ön vállalata! Mi az a cél, amelyet az egyes fontos problémák megoldása érdekében reálisan kitűzhet maga elé? A 24. oszlopban írja le röviden, hogy mit szándékozik elérni! Ilyen cél lehet pl: a légszennyező anyagok kibocsátásának vagy a vízfogyasztásnak a csökkentése, a szolgáltatás módjának megváltoztatása, stb. Fontos, hogy a kitűzött cél minél konkrétabb legyen. Ahol lehet, mennyiségileg is határozza meg az elérendő célt – például 5 éven belül el kell érni a keletkező hulladék 15%-os újrafelhasználási arányát.

Elképzelhető, hogy egy adott hatás kezelésével kapcsolatban több célt is kitűzhet. Az irodai papírfelhasználás káros környezeti hatásait például a papírfelhasználás csökkentésével, illetve környezetbarát papír használatával is csökkentheti. Ahol lehet, célszerű a különböző megoldási módokat együttesen alkalmazni.

A következő (a 25.) oszlopban hatásonként jelölje meg, hogy a kitűzött célokat milyen intézkedéssel vagy intézkedésekkel akarja elérni. Előfordulhat az is, hogy egyetlen intézkedés segítségével több célkitűzést is sikerül teljesíteni (például a dolgozók oktatása több környezetvédelmi cél elérését is szolgálhatja). Az intézkedések lehetnek egyszeriek (pl: egy berendezés üzembe helyezése, új technológiára való áttérés) és ismétlődőek (mint amilyen például a gépjárművek rendszeres ellenőrzése vagy az áramfogyasztás mérése). Amennyiben ismétlődő intézkedéseket tervez, akkor ezeket be kell építeni a vállalat irányítási rendszerébe annak érdekében, hogy a szükséges és tervezett időpontban, fennakadás nélkül folyjon a program.

Adjon meg egy reális, de mégis ambíciózus határidőt a célkitűzés teljesítésére (26. oszlop). Ez a határidő a jelentés olvasóit is érdekelni fogja, s az intézkedések végrehajtásához is szükség lesz rájuk. (Kitűzött határidő nélkül a megvalósításnak kicsi az esélye. Ha nincs határidő, az azt jelenti, hogy a feladatot nem veszik komolyan.)

Az eredményes környezetgazdálkodáshoz nemcsak a célokat kell kitűzni, hanem az eredményeket is ellenőrizni kell. (Emellett az eredményességről természetesen a jelentésben is be kell majd számolni.) A 27. oszlopba írja be azokat a mutatókat, amelyekkel az eredményt mérni fogja. A mutató lehet valamilyen tervbe vett intézkedés (valamilyen eszköz beszerzése, a technológia váltás) megvalósulása vagy meg nem valósulása, de mutatószámként alkalmazható például a hulladék újrafelhasználásának aránya, valamilyen fontos mérés gyakorisága, stb. A mutatószámok segítségével összehasonlítható a vállalat jelenlegi és jövőbeni környezeti teljesítménye. A mutatószámok emellett kézzelfoghatóvá teszik a megfogalmazott célkitűzéseket a vállalat számára. A számszerű mutatókat tényszerű hivatkozási alapként fel lehet használni a jelentésben, javítva így a közérthetőséget. A lehetséges mutatószámokról részletesebb áttekintést talál az 1. számú mellékletben.

Végül a 28. oszlopba írja be a kitűzött célok eléréséért, az intézkedések végrehajtásáért felelős személy nevét.

3. A környezeti jelentés összeállítása

Az eddig végzett munka során meghatározta a vállalattal kapcsolatos főbb környezeti problémákat, és elkészült a vállalat környezeti (cselekvési) programja. Az alapos előkészítés után most az a feladat, hogy az így összegyűlt anyagot érthető (és élvezhető) formában a célközönség elé tárja. Az alábbi fejezetek a jelentés felépítéséhez, tartalmának az összeállításához adnak segítséget, emellett a jelentés terjedelmére, külső megjelenésére, terjesztésére vonatkozó ajánlásokat is tartalmaznak.

A jelentés felépítése általában a következő sémát követi:

- Bevezető/Vállalati állásfoglalás
- A vállalat tevékenységének a bemutatása (mutatószámokkal)
- A vállalati tevékenységekhez kapcsolódó környezeti hatások jellemzése
- A vállalat környezetpolitikája
- A környezeti teljesítmény javítását célzó projektek, intézkedések, szervezeti megoldások bemutatása
- A jelentésbe illeszthető további fontos információk

Ezt a felépítést javasoljuk a hazai kis- és középvállalatoknak is, mivel ez a keret lehetővé teszi, hogy a jelentés a vállalat környezetvédelmi problémáival és tevékenységével kapcsolatos információkat megfelelő logikai sorrendben, a cég tevékenységeinek általános összefüggéseibe ágyazva tálalja.¹³

Ez a felépítés lehetőséget ad a számviteli törvény által az üzleti beszámolóban megkövetelt környezetvédelmi információknak a jelentésben való szerepeltetésére is, ezáltal a méretük miatt üzleti beszámoló készítésére kötelezett vállalatok e sémát használva eleget tudnak tenni a számviteli törvény által előírt adatszolgáltatási kötelezettségüknek. A jelentés egyes fejezeteinek tárgyalása során vastagon szedett dőlt betűvel jelöljük azokat az információkat, amelyeket a számviteli törvényben szereplő követelmények kielégítése céljából ajánlunk az adott részben feltüntetni. (Ezeket a számviteli törvény által az üzleti jelentéstől elvárt információkat is tartalmazza a 6. tábla 2. oszlopa.)

A 6. tábla áttekintést ad a jelentés ajánlott felépítéséről, tartalmáról (beleértve a számviteli törvény által kötelezővé tett adatokat), illetve arról, hogy az előkészítő munka eddigi eredményeit a jelentés melyik fejezete fogja felhasználni. A táblázatból látható, hogy a jelentéshez szükséges anyag jelentős része az előkészítés során már elkészült, s a jelentés összeállításához sok új információra nem lesz szükség.

¹³ A környezeti jelentés alábbiakban felsorolt elemei és az elemek javasolt sorrendje több forráson, köztük a GRI, a PERI és a CERES irányelveken alapulnak, melyekről részletesebben a 2. sz. mellékletben olvashat. Forrásmegjelölés ugyanott.

6. tábla: A környezeti jelentés elemei és az eddig elvégzett előkészítő lépések áttekintése

A környezeti jelentés elemei	A számviteli törvény által az éves beszámoló és üzleti jelentés készítésére kötelezett vállalatok számára előírt elemek	Az egyes elemekhez tartozó előkészítő feladatok
Bevezető/Vállalati állásfoglalás		Új elem
A vállalat tevékenységének a bemutatása (mutatószámokkal)		Új elem
A vállalati tevékenységekhez kapcsolódó környezeti hatások jellemzése	A vállalat környezetvédelmi kötelezettségei	Lásd 2.1. <i>A környezeti problémák meghatározása</i> és a 2.2. <i>A legfontosabb környezeti problémák kiválasztása</i> című fejezeteket, továbbá az 1. és 2. számú munkalapot
A környezeti hatást jellemző mutatószámok		Új elem
A vállalat környezetpolitikája	A környezetvédelem eszközei tekintetében a vállalkozó által alkalmazott politika	Lásd a 2.3. <i>A vállalat környezetpolitikája</i> című korábbi fejezetet
A környezeti teljesítmény javítását célzó projektek, intézkedések, szervezeti megoldások bemutatása	<p>A környezetvédelem területén történt és várható fejlesztések, az ezekkel összefüggő támogatások</p> <p>A környezetvédelem eszközei tekintetében a vállalkozó által alkalmazott politika</p> <p>A környezetvédelmi intézkedések bevezetése, a munkák állása</p>	Lsd. A 2.4. <i>A környezetvédelmi program kialakítása</i> című fejezetet
A jelentésbe illeszthető további fontos információk		Új elem

3.1. Vállalati állásfoglalás

A jelentés hatásos indítása a vállalat vezetője által írt bevezető, amely egyrészt jelzi az olvasónak, hogy a vállalat mennyire fontosnak tartja a környezet védelmét, másrészt bemutatja és röviden összefoglalja a jelentés fő elemeit. Szerepe az, hogy stílust és meggyőző erőt adjon a jelentésnek, növelje a hitelességét a jelentés külső és belső felhasználói számára.

A bevezető felsorolja a környezeti jelentés fő megállapításait, utal a vállalat küldetésére és célkitűzéseire. Felhívja a figyelmet azokra a környezeti kihívásokra amelyekkel a szervezet jelenleg találkozik, illetve a jövőben várhatóan találkozni fog.

Összefoglaló jellege miatt érdemes a jelentés utolsó lépéseként elkészíteni. Előnyös lehet a vezetőről készült fénykép.

A bevezetés a következő témákkal foglalkozhat:¹⁴

- A jelentés fő mondanivalójának összegzése,
- A környezeti, gazdasági és társadalmi tekintetben vállalt kötelezettségek ismertetése,
- Beszámoló a legfontosabb (vagy a legutóbbi jelentés óta elért) sikerekről és kudarcokról,
- A vállalat környezeti teljesítményével kapcsolatos kitűzött célok és az elért eredmények,
- A vállalat környezeti teljesítményének az iparági bevett normákkal való összevetése,
- A vállalat előtt álló legfőbb környezeti kihívások, illetve a kihívásokra a vállalati stratégia által adott válasz. Ilyen kihívás lehet például a pénzügyi eredményesség és a környezeti teljesítmény összeegyeztetése. A jelentés bevezetője kitérhet arra is, hogy hogyan érintik ezek a kihívások a jövőben követendő gazdasági stratégiát.

3.2. A vállalat tevékenységének bemutatása

A jelentésnek ez a fejezete információt ad a vállalatról, s ezáltal lehetővé teszi, hogy a környezeti adatokat a megfelelő környezetbe helyezhessék az olvasók. A következő adatok, információk megemlítése lehet szükséges:

- A vállalat rövid története. Amennyiben a vállalat tulajdoni viszonyaiban, tevékenységi körében az utóbbi időben változás történt, akkor térjen ki ennek a bemutatására.
- A tevékenység főbb irányai. Főbb termékek és szolgáltatások, esetleg a fő megrendelők.
- A szervezet mérete (árbevétel, alkalmazottak száma, üzletágak/telephelyek száma, stb.)

¹⁴ A Global Reporting Initiative irányelvek alapján (lsd. 2. sz. melléklet).

- A vállalat erősségei (Mi biztosítja fő versenyelőnyét a versenytársakkal szemben, az adott fogyasztói igény ellátásában?)
- A vállalat jövőbeli tervei
- A környezeti jelentés kiadásának gyakorisága, az első és az utoljára kiadott környezeti jelentés dátuma. Itt említse meg azt, ha a környezeti jelentés nem fedt le a teljes vállalati tevékenységet. Ha ez így van, akkor pontosítsa, hogy milyen tevékenységekkel foglalkozik a jelentés. Itt említse meg azt is, ha párhuzamos környezeti jelentések léteznek az itt nem tárgyalt vállalati tevékenységekre. ***Itt említse meg azt, ha a környezetvédelem kérdései a vállalkozás pénzügyi helyzetét jelentősen befolyásolják.***

Ahol lehet, a mondanivalóját támassza alá adatokkal!

3.3. A vállalati tevékenységekhez kapcsolódó környezeti hatások jellemzése

A vállalat legfontosabb környezeti hatásait az előkészítő munka során már meghatározta. A 2. számú munkalapról leolvashatja, melyek a vállalat legfontosabb környezeti problémái (a 21. oszlopban X-szel megjelölte őket). Menjen végig az itt megjelölt problémákhoz tartozó sorokon, és írja le az 1. és 2. munkalapról az idevágó információkat:

- Melyek azok a tevékenységek, amelyek a szóban forgó hatásokat kiváltják. (1.oszlop)
- A tevékenységeknek milyen aspektusa idézi elő a hatást? (2. oszlop)
- Miben áll a környezeti hatás?

Az utolsó kérdésre az 1. munkalap 3-13. oszlopaiban adott választ. A 13. oszlopban található rövid leírást azonban a jelentésben az eddigieknél részletesebben kell kifejteni. A hatások szöveges ismertetését adatokkal kell kiegészítenie. Jelzőszámokkal is érzékeltetnie kell a hatás nagyságát, időbeni alakulását. Különösen fontosak az alábbi adatok:

- az anyag- és energiafelhasználás nagyságára vonatkozó adatok,
- a kibocsátott szennyezőanyagok mennyisége,
- a hulladéktermelésre vonatkozó adatok, a keletkező hulladék tömege, összetétele, különös tekintettel a veszélyes hulladékokra,
- a vállalat környezetvédelmi ráfordításainak alakulása.

Az egyes környezeti hatásfajták jellemzésére szolgáló mutatószámokról bővebb információt talál a 2. számú mellékletben.

Néhány gyakorlati tanács:

- A könnyebb áttekinthetőség és a tömörség érdekében lehetőleg használjon idősoros grafikonokat, ábrákat!
- Az adatokat egészítse ki a környezeti probléma és a mutatószám kapcsolatára vonatkozó magyarázatokkal!
- Amennyiben többféle mérőszám is használható lenne, térjen ki arra is, hogy miért az adott mutatószám(oka)t használja!
- A környezeti hatás jellemzésére, illetve az adott környezeti hatással kapcsolatban kitűzött célok jellemzésére lehetőleg azonos mutatószámokat használjon!

- A legfontosabb környezeti hatások között néhány olyan környezeti problémát is be lehet mutatni (természetesen a hozzátartozó mutatószámokkal együtt), amelyek megoldása egyelőre nem szerepel a környezeti programban, de amelyeket a vállalat figyelemmel kísér abból a célból, hogy később konkrét intézkedéseket is hozzon a megoldásukra. Amennyiben közöl ilyen mutatószámokat, akkor az adatokat követően röviden ismertesse azt a problémát, amelyet jellemeznek, és azt, hogy miért nem került be az adott probléma a környezeti programba!
- A hatás jellemzésére mindazok a szempontok felhasználhatók, amelyeket a fontosság mérlegelésénél korábban Ön is figyelembe vett, pl. a hatás hatóköre, veszélyessége, átmeneti vagy maradandó jellege, eddigi balesetek, a vonatkozó előírások betartása vagy megszegése.

A környezeti hatások jellemzésére fontos mutató a környezeti megfelelés. A nemzeti/nemzetközi kötelező előírásoknak, illetve önkéntes standardoknak való megfelelés vagy meg nem felelés igen fontos alapját képezi a vállalatról alkotott képnek. Sorolja fel azokat a törvényeket, előírásokat, szabványokat, amelyeknek a vállalat megfelel!

Ismertesse azokat a tevékenységi köröket, amelyekben a vállalat környezeti felelőssége törvényileg szabályozott, illetve más okból kiemelkedő jelentőségű. Használhat erre például táblázatos formát. A törvénycikk számának ismertetésén túl röviden magyarázza meg, hogy az adott előírás mire vonatkozik! Azoknak a cégeknek, akik mostanában kezdtek nagyobb figyelmet fordítani a környezet védelmére, hasznos lehet, ha összegyűjtik, hogy az előző évek folyamán eleget tudtak-e tenni a rájuk vonatkozó környezetvédelmi jogszabályoknak, s melyik előírást mikortól és milyen intézkedés eredményeképpen tudják teljesíteni.

3.4. A vállalat környezetpolitikája és környezetvédelmi programja

Mellékelje a vállalatnak a 2.3. fejezet szerint elkészített környezeti politikáját! Ezzel tájékoztatja a jelentés olvasóit a vállalat környezetvédelmi elkötelezettségéről és prioritásairól. A célok egyszerű közlésén túl kifejtheti azt is, hogy a környezetpolitikában kiemelt prioritások mennyire vannak összhangban a vállalati stratégiával.

A környezetvédelmi program és a benne szereplő aktuális környezetvédelmi intézkedések bemutatásához használja a 3. munkalapon feltüntetett információkat! Környezeti hatásonként részletesen mutassa be a probléma kezelésére eddig tett erőfeszítéseket, valamint a környezeti teljesítményre vonatkozóan kitűzött célokat és a tervezett intézkedéseket!

Korábban, a környezetvédelmi program elkészítésének ismertetése kapcsán szó volt róla, hogy a jelentésben az eddig megtett intézkedéseket alaposabban be kell majd mutatni, nem lesz elég a munkalapon feltüntetett utalások felsorolása. Az eddig tett erőfeszítések jellemzésénél legyen konkrét, használjon adatokat! Számszerűen mutassa meg az intézkedésekhez kapcsolódó ráfordításokat és az elért eredményeket! ***Itt mutassa be a környezetvédelem területén történt fejlesztéseket és a környezeti fejlesztések céljára kapott támogatásokat, a munkák állását, valamint az eddig bevezetett környezetvédelmi intézkedéseket!***

Ezután problémáról problémára haladva elemezze a probléma megoldásának lehetőségeit! Ahol lehet, utaljon az ismert legjobb gyakorlatra! Minden egyes problémánál magyarázza meg, melyek a probléma megoldásának korlátozó tényezői? A jövőre vonatkozó környezetvédelmi célok ismertetésénél mutassa be, hogy hogyan kapcsolódnak ezek a célok az általános vállalati stratégiához és a vállalat környezetpolitikájához! A kitűzött célokat hasonló konkrétsággal kell bemutatni, mint az eddigi környezeti erőfeszítéseket. Használja a mutatószámokat! Mutassa be a tervezett intézkedéseket (*a környezetvédelem eszközei tekintetében alkalmazott politika és a várható fejlesztések* ismertetését a számviteli törvény is előírja az üzleti jelentés tartalmi követelményei között), a megvalósítás ellenőrzésére szolgáló mutatókat, a végrehajtás felelőseit, vagyis minden, a 3. munkalapban összegyűjtött információt!

3.5. A jelentésbe illeszthető további fontos információk

A jelentésnek ebbe a fejezetébe azok az olvasó számára fontos gyakorlati információk kerülnek, amelyek magával a jelentéssel, annak ütemezésével, véleményezésével, hitelesítésével, terjesztésével, a vállalat környezeti képviselőjének fellelhetőségével stb. kapcsolatosak, s amelyek nem kötődnek szorosan a vállalat környezeti teljesítményéhez és környezetvédelmi tevékenységéhez.

Itt jelezheti, hogy mikor esedékes a következő környezeti jelentés. Amennyiben a jelentés olyan technikai kifejezéseket is tartalmaz, amelyekről feltételezhető, hogy nem minden olvasó számára ismertek, csatolja ide a nem közérthető szavak, kifejezések magyarázatát!

Amennyiben a vállalat valamilyen módon auditáltatja a környezeti jelentését, illetve környezeti teljesítményét, akkor mutassa be, hogy ez hogyan történt: kik és mikor végezték, és milyen megállapításokat tettek.

Az érintettekkel való kapcsolattartást, párbeszédet szolgálja, ha megkönnyíti a jelentéssel kapcsolatos olvasói visszajelzéseket. Jelezze, hogy a vállalat szívesen várja az észrevételeket! Közölje a válaszok fogadására kijelölt postai vagy e-mail címet, esetleg az illetékes munkatárs nevét és telefonszámát! A visszajelzéseket megkönnyítheti a jelentéshez kapcsolt kérdőív (ez nyomtatott és elektronikus terjesztés esetén egyaránt megoldható).

A kérdőív egyben bizonyítja a vállalatnak a visszajelzések iránti érdeklődését is. A kérdőívben érdemes hosszabb érdemi választ igénylő kérdéseket feltenni, például:

- Ön szerint melyek a vállalatunk által megoldandó, legsürgősebb környezeti problémák?
- A környezeti jelentésben olvasottak alapján milyen, az általunk alkalmazottól eltérő gyakorlatot javasolna a problémák megoldására?
- Milyen információkat hiányolt a jelentésből?

A kérdőív akkor jár jelentős haszonnal, ha a feldolgozás nem csupán statisztikai célokat szolgál, hanem az abban kifejtett véleményeknek hasznát lehet venni. Megismerhető belőlük a vállalatról alkotott kép, hasznos tanácsok szülehetnek, valamint a gondolkodást igénylő kérdések jobban bevonják az érintetteket, elkötelezettebbé teszik őket a vállalat és a környezet problémái iránt.

A jelentés végén tájékoztassa az olvasót arról, hogy milyen célcsoportoknak és milyen formában juttatta el a jelentést! Közölheti, hogy az érdeklődők hol tudnak további példányokhoz jutni. Közölheti a vállalat környezeti kérdésekben felelős munkatársának elérhetőségét is.

3.6. A jelentés formája, terjedelme

A környezeti jelentés a vállalati közönségkapcsolatok (piár) fontos eszköze. Ezért a tartalmi kötöttségek adta korlátok között a jelentés formáját, megjelenését is úgy kell kialakítani, hogy az hozzájáruljon a vállalat kedvező megítéléséhez.

Az első szabály, hogy a jelentés megjelenésének is sugallnia kell, hogy a vállalat komolyan veszi a környezeti jelentést, csakúgy, mint saját környezeti és társadalmi felelősségét, és ennek megfelelően a felelős környezetgazdálkodást. Ezt a felelősségérzetet elsősorban a jelentés tartalmi igényessége jelzi, nem mellékes azonban a tetszetős megjelenés sem. Nincs szükség drága papírra, költséges nyomdatechnikára. Fontos azonban, hogy a szöveget táblázatok, ábrák színesítsék. Ezek a mondanivaló tömör, világos kifejtése mellett a szöveg megjelenését is előnyösen befolyásolják, a tömör, nehezen emészthető szöveget tördelik és színesítik. Ajánlott a fényképek alkalmazása, például a vállalat első számú vezetőjének vagy tulajdonosának a fényképe (erre már korábban, a Bevezetés/ Vállalati állásfoglalás elkészítésével kapcsolatban utaltunk), valamely környezeti probléma megoldása előtti és utáni helyzetet bemutató képek (esetleg ábrák). Ilyen képeket utólag nehéz találni, ezért időben el kell kezdeni a későbbi jelentésekben felhasználható képek elkészítését, összegyűjtését.

A második fontos szabály a minél rövidebb terjedelem. A tartalmi elemek megtartásával is lehetséges tömör, információgazdag jelentést készíteni. A túl hosszú jelentés elriaszthatja az olvasókat, s a publikációs költségeket is növeli. A rövideg tehát minden fél számára előnyös. Kisebb, viszonylag kevés környezeti hatással működő vállalkozások esetén akár két A4-es oldalon is lehet jó jelentést készíteni, de lehetőleg a nagyobb, összetettebb vállalatoknál se haladja meg a jelentés a 10 oldalt.

Mindez persze nem abszolút szabály. Ha például a vállalat környezeti teljesítménye éppen viták kereszttüzeiben áll, a társadalmi környezet és az érdekeltek szeretnének minél részletesebb információkhoz jutni. Ilyen esetekben tehát indokolt a hosszabb jelentés, amely részletesen elemzi a felmerült problémák különféle vonatkozásait, a környezeti konfliktus előtörténetét, stb.

3.7. A környezeti jelentés terjesztése

A jelentés akkor lesz sikeres, ha meg is találja a célközönségét. A terjesztés formáját tehát célszerű a célközönséghez igazítani.

Ha erre lehetőség van, a jelentést érdemes nyomtatott és elektronikus formában egyaránt terjeszteni.

A világhálón közzétett elektronikus formátum előnye, hogy olcsó és kényelmes, a legtöbb célcsoport elérésére alkalmas, és nem kell részletesen meghatározni, kikhez akarja a jelentést eljuttatni. Az érdeklődők maguk fogják a honlapot megkeresni.

A nyomtatott formátum mindezek ellenére nem mellőzhető. Mellette szól, hogy némely célcsoport elérését csak ez a forma teszi lehetővé. A nyomtatott formának nagyobb a figyelem felhívó hatása is. A világhálón azok olvassák a jelentést, akik valamilyen okból aktívan érdeklődnek iránta, akik tehát keresik. A nyomtatott forma pedig mindazoknak a tudomására jut, s jó esetben a figyelmét is felkelti, akik a jelentést megkapják.

A nyomtatott jelentés lehetőleg környezetbarát papírra készüljön, környezetbarát nyomdafestékkel (ha olyan nyomdában tudja kinyomtatni, ahol ilyen festéket használnak). Ezt célszerű a jelentés végén valahol kis betűkkel az olvasók tudomására hozni.

A nyomtatott forma terjesztését meg kell tervezni. Gondolja át, hogy kik a célcsoportok, akikhez a jelentést el akarja juttatni, és hogyan tudja őket elérni! Használja a érdekcsoportokat összefoglaló, a kézikönyv 1. fejezetében található listát! A terjesztés leggyakoribb formája a postai úton való terjesztés, de kevés számú, koncentráltan elhelyezkedő érdekelt esetén a személyes kézbesítés is elképzelhető. Kisebb faluban valaki végigjárhatja a házakat, a jelentést el lehet helyezni a mindenki által látogatott élelmiszerboltban vagy a polgármesteri hivatalban. Rövid, sok személyhez eljuttatandó jelentést fizetett hirdetésként is közzé lehet tenni a helyi médiában (helyi újság, kábeltévé teletextes oldala, stb.) Ez utóbbi megoldás azonban költséges lehet.

4. A Viktória Épker Kft. környezeti jelentése

Az eddig elmondottak illusztrálására a következőkben bemutatjuk a kartali Viktória Építőipari és Kereskedelmi Kft. környezeti jelentését az előkészítés dokumentumaival együtt.

A vállalat most első ízben készít környezeti jelentést, s ez a jelentésen is érezhető. Viszonylag kevés benne a környezeti mutató és a számszerű információ. A vezetők ugyan már fontolgatták egy ideje, hogy valamilyen formában tájékoztatják a körülöttük élőket környezetvédelmi erőfeszítéseikről, megfelelő útmutatás hiányában azonban nem tudták, hogyan kezdjenek hozzá, milyen előzetes felkészülésre lenne szükségük. Tapasztalatlanságuk miatt adatgyűjtésre sem gondoltak, bizonyos környezeti adatok visszamenőleges beszerzésére pedig nem volt lehetőség. A környezeti teljesítmény mérésére szolgáló adatok gyűjtéséről ugyanis gyakran előzetesen kell gondoskodni. A tudatos adatgyűjtés megvalósítása a Viktória Épker Kft. esetében az elkövetkező évek feladata, s ez a feladat beépül a vállalat környezetvédelmi programjába. Három-négy év múlva az addigra összegyűjtött adatok alapján kiszámolt mutatók már idősorba rendezve, tetszetős ábrában szerepelhetnek majd az akkori jelentésben. Addig, ahogy most is, az adatokat részben a felmerülő környezeti problémákat és a megoldásukra tett erőfeszítéseket illusztráló képek helyettesítik.

A vállalat környezetgazdálkodási tapasztalatlanságából adódóan mindeddig passzívan állt a környezet védelméhez: csupán arra törekedett, hogy a vonatkozó rendeleteknek eleget tegyen, ennél többre nem gondolt. Valójában nem is vizsgálta a tevékenységének környezeti hatásait, csak a rá vonatkozó rendeleteket. Így a jelentéshez való előkészületek során, a környezeti hatásoknak a kézikönyv ajánlásai szerinti komplex áttekintése ébresztette rá a vállalat vezetőit néhány olyan közvetett hatásra, amelyre eddig nem gondoltak, pl. hogy a tervező a megrendelőnek adott tanácsaival milyen sokat tehet a majdani épület energiahatékonyságáért, s ezáltal a környezetért, illetve hogy sok múlik az általuk beszerzett építőanyagokon. E felismerés mindenképpen kihat majd a vállalat jövőbeli tevékenységére. Mint a jelentésben is olvasható, terveik szerint hozzálátnak a környezetbarát termékek adatbázisának összeállításához.

A Viktória Épker Kft. vezetői a kézikönyv útmutatásainak megfelelően teljeskörűen átgondolták a vállalat tevékenységének környezeti hatásait, a megadott szempontoknak megfelelően rangsorolták őket és kiválasztották azt a nyolc legfontosabb környezeti hatást, amelyet indokoltnak tartottak saját környezeti programjukban és a környezeti jelentésben szerepeltetni. A választás egyetlen kivétellel a hatás fontosságának pontszáma alapján történt (minden 12 pontnál magasabb értéket kapott hatás belekerült a jelentésbe. Az egyetlen kivétel az építőanyag szállító teherautók sárfelhordása volt. E hatás fontosságát a vállalat csak 8 pontra értékelte, az ismételt lakossági panaszok miatt azonban úgy ítélte meg, hogy erre a hatásra a jelentésben mindenképpen ki kell térni.

4.1. A jelentés előkészítésének dokumentumai

1. ADATLAP: A Viktória Épker Kft. környezeti hatásainak áttekintése
2. ADATLAP: A Viktória Épker Kft. környezeti jelentésébe belekerülő környezeti hatások kiválasztása
3. ADATLAP: Környezetvédelmi program
4. ADATLAP: Környezeti irányítási eljárások
5. ADATLAP: Vállalati adatok

A jelentés megszövegezésénél a majdani publikálás szempontjai is szerepet játszottak. Az elkészült jelentést némileg módosítani kellett annak érdekében, hogy a szöveg végülis 4 oldalra elférjen. A kiadvány szempontjából a 4, 6 vagy 8 oldalas terjedelem a legcélszerűbb. Füzetszerű kiadásnál az oldalszámnak 4-gyel oszthatónak kell lennie, ám a fedő és a hátsó borító fényképekkel, reklámokkal is kitölthető, így ha a 4 vagy 8 oldal nem megvalósítható, a 6 oldalas terjedelem is elképzelhető. A gazdaságos terjesztési költségek érdekében a 4 oldalas terjedelem a legelőnyösebb, s végülis a mondanivaló ebbe a 4 oldalba is belefért.

A jelentés itt közölt szövege mellett a 4. számú mellékletben a kiadvány tördelt változatát is megtalálja.

1. ADATLAP: A VIKTÓRIA ÉPKER. KFT. KÖRNYEZETI HATÁSAINAK ÁTTEKINTÉSE

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások										A környezeti hatások rövid jellemzése	A hatás fontosságának értékelése		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		A hatás súlya (pontszám: 1-5)	A hatás fölötti kontroll lehetősége (pontszám: 1-5)	A fontosságot mérő mutató-szám (14. X 15.)
		levegőszenn.	vízszenn.	hulladék	föld, talaj	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közl., szállítás	körny. balesetek	biodiverzitás	körny. tudatosság				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Területfoglalás	Épület területfoglalása				X		X			X	X	Az építkezés területfoglalással jár, melynek során az igénybe vett terület átalakítása befolyásolja a biodiverzitást, a helyi tájat és épített környezetet, valamint ebből kifolyólag a helyi közösséget.	3	1	3
2/a Épülettervezés	Tájolás, passzív napenergia hasznosítás					X						Befolyásolja az elkészülő ház környezeti jellemzőit: a világítás és a fűtés energiatakarékosságát.	2	3	6
2/b Épülettervezés	Fűtési rendszer tervezése	X										a fűtés levegőszennyezését (így az üvegházhatást),	2	1	2
2/c Épülettervezés	Az épület mérete				X					X		a zöldfelület nagyságát,	2	2	4
2/d Épülettervezés	Az épület tájba illesztése						X					a táji és az épített környezetbe illeszkedését.	3	4	12
3 Alvállalkozók kiválasztása	Alvállalkozók (környezeti) referenciáinak vizsgálata										X	Az alvállalkozók jelentős hatást gyakorolhatnak az építkezés alatti környezeti hatásokra, valamint az elkészülő épület energiateljesítményére	3	4	12
4/a Felvonulás és az építkezés területhasználata	Az építkezés hatása a telek növényzetére						X			X		Az építési telek növényzetének, életközösségének átalakítása, esetleges visszafordíthatatlan hatásokkal.	3	5	15
4/b Felvonulás és az építkezés területhasználata	A felvonulással járó légszennyezés, sárfelhordás és zaj						X	X				Az építési telekhez vezető utak igénybevétele, sárfelhordás, az utak leromlása, zaj	2	4	8
5/a Bontás	A bontással járó porszennyezés	X					X					Porszennyezés, mely zavarja a környező területeken élők nyugalmát.	1	3	3

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások										A környezeti hatások rövid jellemzése	A hatás fontosságának értékelése			
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		A hatás súlya (pontszám: 1-5)	A hatás fölötti kontroll lehetősége (pontszám: 1-5)	A fontosságot mérő mutató-szám (14. X 15.)	
		levegőszenny.	vízszenny.	hulladék	föld, talaj	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közl., szállítás	körny. balesetek	biodiverzitás	körny. tudatosság					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
5/b Bontás	A bontás hatása a természeti és épített környezet védett elemeire						X						Az eredeti épített környezet átalakítása, pl. védett tájelemek, műemlékek pusztulása.	3	1	3
6a Építőanyag-beszerezés	Építőanyagok kiválasztása					X					X		Nyersanyagfelhasználást jelent. Hatással van az erőforrások kimerülésére. Befolyásolja az elkészülő épület környezeti jellemzőit és az alapanyag-gyártás környezeti hatásait.	3	4	12
6b Építőanyag-beszerezés	Építőanyagok szállítása					X							Az üzemanyagfelhasználáson keresztül befolyásolja az erőforrások kimerülését, levegőszennyezést okoz és hozzájárul az üvegházhatáshoz; zajos	2	3	6
7a Építőanyag tárolás	Veszélyesnek nem minősülő anyagok tárolása				X				X				Potenciális veszély a környezetre a csomagolás sérülése, az anyagok szétszóródása esetén.	1	5	5
7b Építőanyagok tárolása	Veszélyes anyagok tárolása	X	X		X	X							A veszélyesnek minősülő anyagok (pl. oldószerek, festékek, stb.) helytelen tárolása levegőszennyezést, talaj- és vízszennyezést okozhat, elfolyásokkal, használhatatlanná válásukkal fokozódik a meg nem újuló erőforrások felhasználása	3	2	6
8/a Mély- és magasépítés kivitelezése	Energia- és vízfelhasználás					X							Hozzájárul az erőforrások kimerüléséhez, az energiatermelés okozta környezeti károkhöz	2	2	4

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások										A környezeti hatások rövid jellemzése	A hatás fontosságának értékelése		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		A hatás súlya (pontszám: 1-5)	A hatás fölötti kontroll lehetősége (pontszám: 1-5)	A fontosságot mérő mutató-szám (14. X 15.)
		levegőszenny.	vízszenny.	hulladék	föld, talaj	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közl., szállítás	körny. balesetek	biodiverzitás	körny. tudatosság				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
8/b Mély- és magasépítés kivitelezése	A terv előírásainak a betartása						X				X	Befolyásolja az elkészülő ház környezeti jellemzőit: a világítás és a fűtés energiatakarékosságát (erőforrások kimerülése), a fűtés során kialakuló levegőszennyezést (üvegházhatás), a vízfelhasználást (erőforrás használat), az épület táji és az épített környezetbe illeszkedését.	2	4	8
8c Mély- és magasépítés kivitelezése	Vezetékek kiépítése						X					Tájképi hatás	2	2	4
9a Hulladékok	Veszélyesnek nem minősülő hulladékok (pl. építési, bontási törmelék elhelyezése)			X	X		X			X		A lerakás módjától függően a természeti környezet eredeti állapotának különböző mértékű átalakításával, területhasználattal, porszennyezéssel járhat. Újrafelhasználása csökkenti a meg nem újuló erőforrások felhasználását	3	5	15
9b Hulladékok	Veszélyes hulladékok elhelyezése	X	X	X	X							A veszélyesnek minősülő anyagok (pl. oldószerek, festékek, stb.) maradékainak, csomagolóanyagainak helytelen tárolása levegőszennyezést, talaj- és vízszennyezést okozhat	3	2	6
10 Kertépítés	Kertépítés			X	X					X		Befolyásolja a zöldfelület nagyságát, a kialakított zöldfelület illeszkedését a bioszférába (területhasználat és biodiverzitás)	2	2	4

Tevékenység	A tevékenység környezeti szempontból fontos eleme	Környezeti hatások										A környezeti hatások rövid jellemzése	A hatás fontosságának értékelése		
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j		A hatás súlya (pontszám: 1-5)	A hatás fölötti kontroll lehetősége (pontszám: 1-5)	A fontosságot mérő mutató-szám (14. X 15.)
		levegőszenny.	vízszenny.	hulladék	föld, talaj	erőforrások, nyersanyagok	helyi környezet	közl., szállítás	körny. balesetek	biodiverzitás	körny. tudatosság				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Támogató tevékenységek															
11 Ellenőrzés	Ellenőrzés	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Az ellenőrzés hatással van arra, hogy a felsorolt folyamatoknak milyen mértékben jelentkeznek környezeti hatása	2	5	10
12 Iroda működése	Papír és energiahasználat		X	X		X					X	Kimerülő erőforrások igénybevétele Erdők, biomassa Papírgyártás során levegő és vízszennyezés	1	4	4
13 Iroda működése	Fűtés, világítás, karbantartás	X		X		X						Kimerülő erőforrások igénybevétele	1	4	4
14 Vállalat működése	Munkások elhelyezése	X	X	X			X					Az elhelyezés céljára szolgáló építmények energia és vízfelhasználása (erőforrások igénybevétele)	2	3	6

2. ADATLAP: A Viktória Épker Kft. környezeti jelentésébe belekerülő környezeti hatások kiválasztása

A tevékenység környezeti szempontból fontos elemei (Áthozat az 1. munkalap 2. oszlopából)	A hatás fontosságát mérő mutatószám (Áthozat az 1. munkalap 16. oszlopából)	Megszegi-e a vállalat az adott hatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat?	Van-e az adott hatásra vonatkozó belső kitűzött cél, érvényben levő intézkedés, eddig elért környezeti eredmény?	Fontosnak tartják-e ezt a hatást a jelentés által megcélzott érdekcsoportok?	Volt-e az adott tevékenységgel kapcsolatban környezeti baleset?	Bekerül a környezeti jelentésbe
2	16	17	18	19	20	21
1 Épület területfoglalása	3	253/1997 Korm. rendelet: az országos településrendezési és építési követelményekről, az adott település rendezési terve. - Nem	X	X		
2/a Tárolás, passzív napenergia hasznosítás	6					
2/b Fűtési rendszer tervezése	2		X			
2/c Az épület mérete	4	253/1997 Korm. rendelet, helyi építési hatóság- Nem				
2/d Az épület tájba illesztése	12	helyi építési hatóság szabályozása - Nem				X
3 Alvállalkozók környezeti és minőségi referenciáinak vizsgálata	12		X			X
4/a Az építkezés és felvonulás hatása a telek növényzetére	15	helyi önkormányzat építési hatósága, illetve közterületfoglalási engedély - Nem		X		X
4/b A felvonulással járó légszennyezés, sárfelhordás és zaj	8	2000. évi XLIII t. A hulladékgazdálkodásról, 1999. évi LXIII tv A közterület-felügyeletről, önk-i, közterület-fenntartói engedélyeztetés - Igen	X	X		X
5/a A bontással járó porszennyezés	3	2000. évi LXXX. tv az építkezéssel kapcsolatos biztonsági és ... 20/2001 Korm rendelet a levegő védelmével kapcsolatos egyéb szabályokról - Nem		X		
5b A bontás hatása a természeti és az épített környezet védett elemeire	3	1996. évi LIII. tv. a természet védelméről, 2001. évi LXIV. tv. a kulturális örökség védelméről, helyi építési előírások. Nem		X		
6a Építőanyagok kiválasztása	12					X

A tevékenység környezeti szempontból fontos elemei (Áthozat az 1. munkalap 2. oszlopából)	A hatás fontosságát mérő mutatószám (Áthozat az 1. munkalap 16. oszlopából)	Megszegi-e a vállalat az adott hatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat?	Van-e az adott hatásra vonatkozó belső kitűzött cél, érvényben levő intézkedés, eddig elért környezeti eredmény?	Fontosnak tartják-e ezt a hatást a jelentés által megcélzott érdekcsoportok?	Volt-e az adott tevékenységgel kapcsolatban környezeti baleset?	Bekerül a környezeti jelentésbe
2	16	17	18	19	20	21
6b Építőanyagok szállítása	6	18/2001 KöViM-BM-KöM együttes rendelet A gépkocsik környezetvédelmi felülvizsgálatáról és ellenőrzéséről, 4/1984 EüM rendelet a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról - Nem		X		
7a Építőanyagok tárolása	5					
7b Veszélyesnek minősülő építőanyagok tárolása	6	2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról				
8a Az építkezés energia- és vízfelhasználása	4	Hőtechnikai szabályozás, MSZ 04-1402, Helyi építési hatóság által adott emésztő üzemeltetési engedély, helyi csatornázási vállalat: rákötési engedély. - Nem				
8/b Az építési terv előírásainak a betartása	8					
8c Vezetékek kiépítése	4	Helyi szolgáltatók előírásai		X		
9a Veszélyesnek nem minősülő építési hulladék elhelyezése	15	2000. évi XLIII. törvény A hulladékgazdálkodásról, 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet A hulladékok jegyzékéről		X		X
9b Veszélyes hulladékok elhelyezése	6	2000. évi XLIII. törvény A hulladékgazdálkodásról, 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet A hulladékok jegyzékéről, 1996. évi 102 (VII.12.) korm. rend. a veszélyes hulladékokról		X		
10 Kertépítés	4					
11 Ellenőrzés	10		X			X
12 Az iroda papírfelhasználása	4					
13 Az iroda fűtése, világítása, energiafelhasználása	4	Hőtechnikai szabályozás: MSZ 04-1402 - Nem				
14 A munkások elhelyezése	6					

3. ADATLAP: KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM

A vállalati tevékenység legfontosabb környezeti hatásai	A hatás kezelésére eddig hozott intézkedések	Ismeri-e a legjobb környezeti gyakorlatot?	A környezeti hatással kapcsolatosan kitűzött cél	A célok elérését célzó intézkedések	Az intézkedés bevezetésének /megvalósításának határideje	A siker mérőszáma/ mutatója	A felelős megnevezése
22	23	24	25	26	27	28	29
2/d Az épület tájba illesztése	A tervezés során a törvényi előírások, az épített és táji környezet figyelembevétele, az építési terv jóváhagyatása az építési hatósággal	Nem értelmezhető	Környezetbe illeszkedő tervezés az épület értékének növelése és gazdaságos használat érdekében	A tervezés folyamán a környezeti szempontok folyamatos figyelembevétele	folyamatos	Építési díjak, elismerések, kedvező visszajelzések, új megrendelések száma az átadott épület vonzerejének köszönhetően.	Építész
3 Az alvállalkozók környezeti és minőségi referenciáinak vizsgálata	A vállalat a bevált partnereknek adott megbízást	Igen	Az alvállalkozókról a min. bizt. keretében rövid minősítés készüljön, amelyben környezetvédelmi szempontok is legyenek	Min. bizt. rsz. bevezetésével együtt az alvállalkozók minősítése	2002. (a min. bizt. rendszer kidolgozásának végéig)	Az alvállalkozókra érkező környezetvédelmi panaszok száma	Ügyvezető
4a Az építkezés és felvonulás hatása a telek növényzetére	A terület felmérése, az építési engedély kikötései alapján történő munkaszervezés, az alvállalkozók figyelmének felhívása és a felhívás betartatása	Igen	Az építési előírások betartatása, az élővilágban esett kár minimalizálása	Az eddigi gyakorlat folytatása	folyamatos	Ez okból kapott bírság összege, eljárások, lakossági panaszok száma.	Építésvezető
4b A felvonulással járó légszennyezés, sárfelhordás és zaj	Az út lapátos tisztítása	Igen	Az út lehetőség szerinti tisztántartása	Az eddigi is alkalmazott lapátos tisztítás, fokozott ellenőrzéssel	folyamatos	Ez okból kapott bírság összege, eljárások, lakossági panaszok száma.	Építésvezető
6 Megvásárlandó építőanyagok kiválasztása	Vevő igényének figyelembevétele, önálló döntés esetén a minőség és ár alapján választás	Igen: Környezetbarát termékek használata, ISO 14001-es tanúsítvánnyal rendelkező szállítók arányának emelése	A környezetbarát védjeggyel ellátott termékek gyakoribb használata, valamint az ISO14001-es tanúsítvánnyal rendelkező szállítók arányának növelése	Környezetbarát termékekről adatbank létrehozása, ISO14001-es tanúsítvánnyal rendelkező szállítók körének felmérése	Adatbank létrehozása 2002. IV. negyedévére, az ISO 14001 -es tanúsítvánnyal rendelkező szállítók érték el az összes beszerzett anyag és szolgáltatás értékének 20%-át.	A felhasznált környezetbarát védjeggyel ellátott termékek értéke Az ISO14001-es beszerzések aránya	Ügyvezető
9a Veszélyesnek nem minősülő építési hulladék elhelyezése	Az építési törmelék teljes körű gyűjtése, a törmelék elszállítása, elhelyezése speciális építési törmelék gyűjtőhelyeken	Igen: Állandó konténer. Minden hulladék elszállításra kerül a kijelölt gyűjtőbe.	Az építési törmelék újrafeldolgozásának biztosítása, a hulladék törvényes elhelyezése	Az eddigi gyakorlat folytatása	folyamatos	Újrafeldolgozó üzemnek átadott építési hulladék és az összes építési hulladék aránya.	Építésvezető
11 Ellenőrzés	Ügyvezetői és építésvezetői ellenőrzés	Igen	ISO 9001 és ISO14001 bevezetése	A felsővezetés képzése, tanácsadói szolgáltatás igénybevétele	ISO 9001 bevezetése 2002 III. n.év, ISO 14001 bevez. kezdése 2002-ben	A rendszerek mérőszámai: pl. ISO 9001-ben alkalmazott fogyasztói elégedettségi mutatók	Ügyvezetés

4. ADATLAP: KÖRNYEZETI IRÁNYÍTÁSI ELJÁRÁSOK

Jelentős környezet probléma (3. adatlapból)	Eljárás
2/d	Az építész a megrendelő szándékai és a szabályozás figyelembevételével végzi a tervezést, ennek során megvizsgálja a szerkezet és a felhasznált anyagok illeszkedését az épített környezethez és a tájhoz.
3	A minőségbiztosítási eljárásba beépítendő a szállítók környezetvédelmi minősítése
4/a	Az építési engedély kiadásakor az önkormányzat felméri, hogy vannak-e a területen védett növények, illetve van-e a területnek védettsége. Abban az esetben, ha a terület nem védett, a fakivágás akkor is engedélyhez kötött, a Vállalat ezt figyelembe veszi és csak építési engedély, illetve fakivágási engedély alapján cselekszik. Az építésvezető felhívja az alvállalkozók figyelmét a szabályok tiszteletben tartására és ellenőrzi a terület használatát.
4b	A tehergépkocsi által felhordott sarat minden szállítás után a dolgozók lapáttal latakarítják. A munka megfelelő elvégzését az építésvezető ellenőrzi.
6	Az ügyvezető a megrendelő igényeinek ismeretében dönt arról, hogy milyen anyagokat rendel. A döntését befolyásolhatja az, hogy milyen ismeretekkel rendelkezik a környezetbarát termékekről, illetve mennyire tudta ezeket az ismereteket a megrendelő tudomására hozni.
9a	Minden hulladék konténerbe kerül, az építési területen helyi égetés nem folytatható. A hulladékot vállalkozások szállítják el az építkezésről. Amennyiben a telephely körzetében van speciális építési hulladék gyűjtő, akkor a hulladék oda kerül ellenkező esetben a hulladék lerakóba.
11	Jelenleg az építésvezető feladatkörei tartoznak ide.

5. ADATLAP: KÖRNYEZETI ADATOK

Adattípus	Mértékegység	1997	1998	1999	2000	2001	Változás 2000/1997, %	Változás 2001/1997, %	Az adatok forrása	Megjegyzés	
ÁLTALÁNOS ADATOK											
Árbevétel	millió Ft	71	127	184	285	177	401	249	könyvelés		
KÖRNYEZETVÉDELMI ADATOK											
Energia	KWh	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.				Az építkezéshez az energiát a megrendelő adja, a vállalatnak nincs erről adata	
Víz	m3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.				Az építkezéshez vizet a megrendelő adja, a vállalatnak nincs erről adata	
Hulladék	Tonna	38	48	52	68	54	179	142	hulladék lerakási bizonyla- tok		
Ebből újra- felhasználásra átadva	%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.				Adatgyűjtés eddig nem volt	
Tehergépkocsi használat	Ezer km	32	51	78	107	90	334	281	Gk. nyilv. tart.		
Környezetbarát beszerzések aránya	%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.				Adatgyűjtés eddig nem volt	
Környezetvédel- mi bírságok	Ft	összesen kb. 800 ezer Ft								Könyve- lés	

4.2. A Viktória Épker Kft. környezeti jelentése

4.2.1. Bevezetés

Tisztelt Olvasó!

Vállalatunk első környezeti jelentését tartja a kezében.

Elkészítésére azért vállalkoztunk, mert úgy gondoljuk, hogy a jó minőségű, megbízható munkához a környezeti hatások felelős kezelése, a vállalat magas színvonalú környezeti teljesítménye is hozzátartozik. Ezt nemcsak a hatóságok, hanem egyre inkább a közvélemény és megbízóink is elvárják.

A Viktória Épker Kft. megbízható, jó munkájára alapozza a jövőjét, versenyképességének javulását és bevételeinek a növekedését. Arra törekszik, hogy környezeti teljesítménye igazodjék munkája minőségéhez és hozzájáruljon kedvező piaci megítéléséhez.

A jelentéssel tájékoztatni akarjuk a közvéleményt környezetvédelmi céljainkról és erőfeszítéseinkről. Egyben válaszolni akarunk a tevékenységünk környezeti hatásaival kapcsolatos lakossági panaszokra, és jelezni akarjuk, hogy tudatában vagyunk ezeknek a problémáknak, és törekszünk megfelelő kezelésükre és megoldásukra.

A jelentés készítése során szerzett tapasztalataink meggyőztek bennünket arról, hogy a környezeti hatások teljeskörű átgondolása segíti a megoldások feltárását, ezért elhatároztuk, hogy az ISO 9001 minőségbiztosítási rendszer mellett az ISO 14001-es környezetközpontú irányítási rendszert is bevezetjük, amennyiben lesz elegendő forrás.

Addig is a jövőben évente tervezzük környezeti jelentés kiadását.

Kartal, 2002. július

Tóth Ilkó Tamás
ügyvezető

4.2.2. A vállalat

A Viktória Épker KKT 1993-ban családi vállalkozásként alakult, kft-vé való átalakulását a cégbíróság 2000. júliusában jegyezte be.

A vállalat a magasépítészet területén generálkivitelezéssel foglalkozik, építési, felújítási, épületgépészeti feladatokat vállal, továbbá újabban tervezéssel is foglalkozik. Generálkivitelezői tevékenységéhez rendszeresen foglalkoztat alvállalkozóként más építőipari vállalatokat villanyszerelési, ács, kőműves, víz-, gáz- és fűtészerezési, festési, melegburkolói, valamint asztalos feladatokra. A vállalat elsősorban a magánszférának

épít lakásokat, de rendszeres megrendelői közé tartoznak a Magyar Államvasutak, a honvédség és az önkormányzatok is.

A Viktória-Épker Kft. közép vállalat: 2000-ben a vállalat mérlegfőösszege 56 millió Ft, 2001-ben 61 millió forint, nettó árbevétele ugyanezen időszakban 202 millió, illetve 178 millió forint volt. A vállalat 20-30 főt foglalkoztat. Székhelye és telephelye Kartal.

A vállalat elsősorban a megbízható és minőségi munkára törekszik, és ezt a megrendelők és a vállalati partnerek is értékelik. Stabilitásához hozzájárul, hogy családi tulajdonban lévő és családi vezetésű vállalkozás; ez lehetővé teszi a hosszútávú tervezést, a cég előtt álló kihívások felelősségteljes vállalását. Eddigi munkájának köszönhetően támaszkodhat a székhelyén, Kartalon és a környező településeken kivívott jó hírnevére, és ez újabb megbízásokban gyümölcsozik.

A vállalat a jövőben szeretne növekedni és megjelenni az ipari építkezések területén, valamint szeretné jelentősen növelni a pályázati úton elnyert munkák értékét. A bevételek és a haszon növekedését jelentősen segítheti, ha eleget tesz a nagyobb megrendelések piacán szokásos követelményeknek, így a vállalat sokat vár az ISO 9001-es és ISO14001-es minőségbiztosítási rendszerek tervezett bevezetésétől.

4.2.3. A VIKTÓRIA-ÉPKER KFT környezetpolitikája

A Viktória Épker Kft célja, hogy környezeti teljesítménye összhangban legyen a tervezési és építéskivitelezési munkájától elvárt magas minőségi elvárásokkal. Ennek érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük a vállalat környezeti teljesítményét és élünk az esetleges javítási lehetőségekkel. Célunk, hogy ne csak betartsuk a vonatkozó környezeti előírásokat, hanem az előírtól is jobb környezeti teljesítményt nyújtsunk.

Tervezési, kivitelezési munkánk során arra törekszünk, hogy a környezetet a lehető legkevesebb kár érje, az átadott épület illeszkedjen az épített és táji környezetbe, valamint az épület kialakítása lehetővé tegye az elérhető leggazdaságosabb üzemeltetést, így a környezeti erőforrások megőrzését is.

Messzemenően törekszünk az építési előírások betartására, amennyiben egy baleset következtében mégis környezeti károk keletkeznének, az általunk okozott környezeti károkért vállaljuk a felelősséget.

Figyelembe vesszük az építési munkák által érintett helyi lakosok véleményét, és igyekszünk a munkánkkal kapcsolatban felhozott problémákat megoldani.

Olyan alvállalkozókkal, munkatársakkal kívánunk együtt dolgozni, akik osztják álláspontunkat a környezet védelméről és a környezet védelmével kapcsolatos vállalkozói felelősségről.

4.2.4. A vállalat tevékenysége kapcsán felmerülő legfontosabb környezeti kérdések és a megoldások

Az építőipari tevékenység mind az építési folyamat, mind az általa létrehozott termék, az épület üzemelése révén sokféle hatást fejt ki a természeti környezetre. Ez a hatás nagyban függ az épületek tervezésétől, a felvonulástól, az építkezés során történő területhasználatától, a beszerzett építőanyagtól és az építési törmelék, valamint az egyéb

hulladékok elhelyezésének módjától. A kedvezőtlen környezeti hatások csökkenthetők a gondos tervezéssel, a megrendelővel való jó kapcsolattal, valamint a kivitelezői munkák ellenőrzésével.

Az épület tervezése döntően kihat az elkészülő épület környezeti tulajdonságaira, energiaigényére, illetve az épületnek a környezetbe való beilleszkedésére. A nap energiájának hasznosításával, a fűtési rendszer tervezésével, s ezeken keresztül az épület energiaigényének a befolyásolásával a tervezés közvetve kihat a véges természeti erőforrások használatára, valamint mérsékelheti az energiatermeléssel járó környezeti hatásokat is. Fontos tervezési szempont lehet az épület vízellátásának az optimalizálása, a vízfelhasználás csökkentése is. A tervezést az építésügyi előírások és a helyi építésügyi hatóság szabályozza, de ezen szabályok adta keretek között is sok múlik a tervező tehetségén és tudásán, bár a megrendelő anyagi lehetőségei és igényei sokszor kemény korlátot jelentenek a tervező számára.

Épülettervezési tevékenységünk során arra törekszünk, hogy a megrendelők anyagi lehetőségeit is figyelembe véve olyan környezetbe illeszkedő épületet tervezzünk, amelynek fűtési, világítási költségei és az ott élők vízfelhasználása az elérhető technikai színvonalat figyelembe véve optimálisak. Mivel a tervezés során a megrendelő igényeit is figyelembe kell venni, nem elég, ha csak a tervező kíséri folyamatosan figyelemmel a környezetvédelmi szempontokat. Ezért célul tűztük ki, hogy megfelelően tájékoztassuk a megrendelőt nemcsak az építkezés nyersanyag-felhasználásáról és költségeiről, hanem a tervezett épület fenntartási költségeiről (ideértve a fűtés és világítás költségét, valamint a vízhasználat és a szennyvízelhelyezés költségeit), a megtakarítási lehetőségekről, a környezetbe illeszkedés szempontjairól, a vonatkozó jogszabályokról és a technikai lehetőségekről. Ehhez a feladathoz széleskörű szaktudás és tapasztalat szükséges. A kitűzött cél elérését építési díjak, elismerések, egyéb kedvező visszajelzések, valamint a megrendelések növekedése jelezheti.

Az építési területre történő felvonulás, az építkezés nagymértékben érinti a telek növényzetét, az ott élő növénytársulásokat és életközösségeket, esetenként visszafordíthatatlan hatást okozva. Védett természeti területekre nem adnak ki építési engedélyt, valamint minden fakivágás engedélyhez kötött. Amennyiben védett értékek vannak az építési telken, akkor az építési engedélyt az érintett önkormányzat (műemlék esetén a Műemlékvédelmi Hivatal) úgy adja meg, hogy kiköti az értékek megőrzését. Az előírások betartásával a gondatlanságból elkövetett környezetrombolás elkerülhető.

Megőrzött fák az építkezés befejezése után

Fák védelme az építkezés alatt

Védett érték pusztulása miatt a vállalat még nem kapott bírságot, ilyen ügyben még nem indult ellene eljárás és lakossági panaszt sem kapott. Ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni akarjuk.

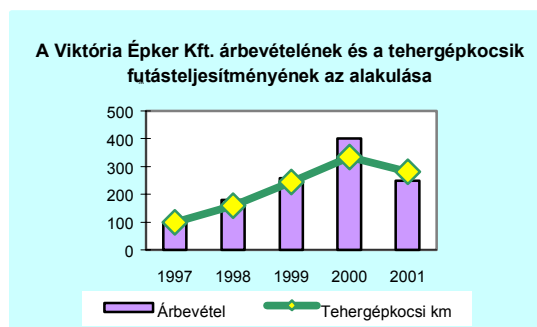
A vállalat csak a megfelelő engedélyekkel rendelkező területen kezd építkezésbe. Az előírások betartásáért, a természeti és műemléki értékek megőrzéséért az építésvezetőt tesszük felelőssé. Emellett az alvállalkozók figyelmét is felhívjuk a védett értékekre. A védett értékeket, mint eddig is, az építkezés idejére elkerítjük és feltűnő módon megjelöljük. Fakivágásra csak végszükségben, hatósági engedéllyel kerül sor, s a kivágott fát pótoljuk. A sikert az jelzi, ha sikerül a bírságokat elkerülni, és tevékenységünkre nem érkezik lakossági panasz.

A vállalat tevékenységéhez kapcsolódó környezeti hatások közül nem az itt felsorolt, a vállalat által legfontosabbnak tartott hatások, hanem az építőanyagot szállító teherautók által okozott sárfelhordás váltotta ki eddig a legnagyobb lakossági érdeklődést. A környezeti jelentés megjelentetését is ösztönözte az a tény, hogy az építkezések során rendszeres konfliktusok alakultak ki a helyi lakossággal az építkezés területéről az aszfaltozott útra történő sárfelhordás, vagyis a nem megfelelő területhasználat miatt. 2000-ben egy alkalommal 100 ezer forintra büntették a céget ilyen okokból.

A vállalat úgy látja, hogy a mozgástere ebben az ügyben erősen korlátozott, ezért erre a problémára egyelőre nem tud megoldást találni. Az útra felhordott sár folyamatos lapátos tisztításával a nagyobb szennyeződések megszüntethetők ugyan, de az építkezés nyoma elkerülhetetlenül meglátszik azon a szakaszon, ameddig a teherautók gumijáról a szennyeződés teljesen lekopik. Az út rendszeres locsolása csökkentené a szennyeződést, viszont a víz pazarlását jelentené, környezeti szempontból tehát ez rosszabb megoldás lenne. Hasonlóképpen növelné a vízhasználatot a telepen sűrűn megforduló (óránként 4-5) tehergépkocsi kerekének nagynyomású vízzel való tisztítása, ráadásul ez a megoldás a sarat is növelné. Nem látunk tehát más ésszerű megoldást, mint a rendszeres és alapos lapátos tisztítást. Az ügyvezető utasítására az építésvezető következetes ellenőrzi ennek az elvégzését. Ezzel a módszerrel 2001-ben sikerült elkerülni a bírságot. Az építkezés által érintett utakat használó lakosságtól pedig szíves türelmüket kérjük a munkák idejére.

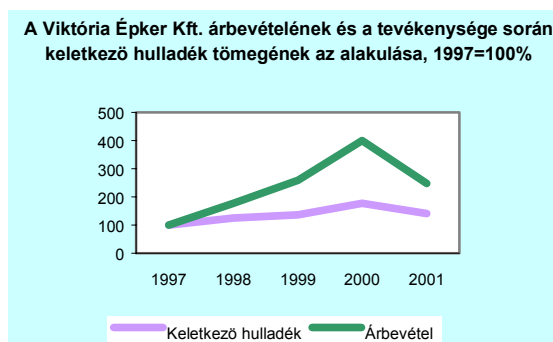

Az építkezés anyagigényes tevékenység. A nagy tömegű építési anyag felhasználása hatással van a nyersanyagkészletek és az erőforrások kimerülésére. A nagyobb távolságról történő beszerzés növeli a szállítási igényt és a szállítással járó környezeti hatásokat (energiafelhasználás, utak zsúfoltsága, balesetveszély, légszennyezés, stb.) Az építési anyag minősége emellett kihat az épület környezeti jellemzőire. A környezeti teljesítmény ezért a beszerzés gondos megtervezésével is javítható.

Az építési anyagok beszerzése a vállalat feladata és ez a munka jelentős környezeti hatásokkal jár. A megrendelő által nem szabályozott kérdésekben a vállalat szabadon dönt, így módja van arra, hogy a kisebb környezeti hatással járó, illetve környezetbarát terméket válassza, továbbá hogy a minősített környezetirányítási rendszerrel rendelkező szállítókat preferálja. A Viktória Épker Kft. eddig nem élt ezzel a lehetőséggel, a jövőben azonban arra fogunk törekedni, hogy az eddigi gyakorlat pozitív vonásai, mindenekelőtt a szállítási távolságok minimalizálása - mellett növeljük a környezetbarát termékek arányát a beszerzéseiben, valamint az ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítóktól vásároljunk.

Azt tervezzük, hogy a 2002-es év folyamán egy adatbankot hozunk létre, amelyben nyilvántartjuk a különböző környezetbarát építőanyagokat, kötőanyagokat, kazánokat, fűtési és szigetelési rendszereket. Ez az adatbank elősegíti azt, hogy a megrendelő igényeit jobban szolgálhassuk, megtakarítást érjünk el, illetve javítsuk a vállalat

környezeti teljesítményét. A vállalat 2002-2003-ban feltárja az ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítók körét, és célul tűzte ki azt, hogy az összes beszerzett anyag és szolgáltatás értékének 20%-át 2003-ban már ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítóktól szerzi be. A megvalósítás nyomon kísérése és ellenőrzése érdekében megfelelő nyilvántartási eljárást alakítunk ki.

Az építkezés során jelentős mennyiségű építési törmelék keletkezik, amelynek szállítása és lerakása nem elhanyagolható környezeti hatással jár.

Az építési törmelék gyűjtése, az elszállításról és végleges elhelyezésről való gondoskodás a vállalat felelőssége. A keletkező építési és bontási hulladékot konténerekben gyűjtjük, a hulladéknak a telephelyen történő megsemmisítése, égetése tilos. A hulladék elszállításával és lerakásával külső vállalkozókat bízunk meg, akik felelősséggel végzik ezt a munkát. A vállalat hulladékainak jelentős részét építési hulladék újrafeldolgozóba kerül, ahol a hulladékot újrahasznosítják.

Sajnos az újrafeldolgozási szolgáltatás nem hozzáférhető az ország egész területén, így a szolgáltatással nem fedett területeken a hulladékot a megfelelő engedélyekkel rendelkező építési törmelék lerakókba kell szállíttatnunk. Amennyiben újabb újrafeldolgozó telepek nyílnak, a törekedni fogunk arra, hogy az építési hulladékának minél nagyobb részét ilyen telepeken helyeztessük el. A célok elérését az újrafeldolgozó üzemeknek átadott és az összes építési hulladék egymáshoz viszonyított arányával fogjuk mérni.

Büszkék vagyunk rá, hogy eddigi tevékenységünk alatt nem történt környezeti kár az építési hulladék elhelyezésekor, és arra törekszünk, hogy ez a továbbiakban is így legyen.

A veszélyesnek nem számító építési törmelék elhelyezése is a lerakás módjától függően a természeti környezet eredeti állapotának különböző mértékű átalakulásához vezet. Ennél is jelentősebb a veszélyes hulladékok kezelésével és lerakásával járó környezeti hatás. A Viktória Épker Kft. nem dolgozik veszélyes anyagokkal, és tevékenysége során nem képződik veszélyes hulladék. Az építkezésnél felhasznált veszélyes anyagokkal alvállalkozóink dolgoznak, s veszélyes hulladék is az ő tevékenységük során keletkezhet. A velük kötött szerződések értelmében alvállalkozóink saját telephelyükön tárolják a veszélyes anyagokat, és a képződő veszélyes hulladékokról szabályszerűen ők gondoskodnak.

Mint az eddigiekből is látható, a vállalat környezeti teljesítményét jelentős mértékben befolyásolják az alvállalkozók. Kiválasztásuk során ezért fontos szempontként kell kezelni nemcsak az általuk végzett munka minőségét, a szolgáltatások árát, hanem környezeti teljesítményüket is. A kidolgozás alatt álló minőségbiztosítási rendszerünkben ezért az alvállalkozók kiválasztásának szempontjai közé környezetvédelmi teljesítményük is beépül szempontként.

A vállalat versenyképességének megtartásához és növeléséhez igen fontos az, hogy megszerezze az ISO9001-es és ISO14001-es tanúsítványokat. Ezek az irányítási rendszerek a környezeti hatások figyelemmel kísérésében is segítséget jelentenek majd, hiszen bevezetésükkel olyan eljárás lépnek majd életbe, amelyek segítségével a vállalat jobban kézben tudja tartani környezeti hatásait. A vállalat az ISO 9001-re való felkészülést már megkezdte, és a tanúsítást 2002. III. negyedévére szeretné megszerezni. Az ISO14001-es felkészülés megkezdését 2002. végére tervezi.

4.2.5. Egyéb információk

A vállalat környezeti teljesítményéről további információt Tóth Ilkó Tamás ügyvezető tud adni, telefonszáma: (06) 30-9664-605

A vállalat e-mail címe: viktoriakft@freemail.hu, levélcím: 2173 Kartal, Bocskai út 9. Ezeken várjuk a jelentéssel kapcsolatos visszajelzéseket.

5. Befejezésül

Reméljük, hogy a kézikönyvvel nemcsak felkeltettük a környezeti jelentés készítése iránti igényt, hanem megfelelő, hasznos útmutatóval is szolgáltunk a jelentés összeállításához. Mindenesetre optimizmussal tölt el bennünket az a tény, hogy az esettanulmányban szereplő Viktória Épker Kft. vezetői a kézikönyv útmutatásai alapján, külső segítség nélkül, maguk állították össze itt bemutatott környezeti jelentésüket. Úgy gondoljuk, hogy ez a műfaj nem feltétlenül igényli külső szakemberek bevonását, és egy vállalkozását jól ismerő, a környezeti kérdések iránt alapfokon érdeklődő üzletember munkatársai adatszolgáltató közreműködésével egyedül is boldogul vele. Amennyiben pedig a vállalat olyan a tevékenységet folytat, amely bonyolultabb környezeti problémákkal jár, nyilván eddig is szüksége volt környezetvédelmi szakember segítségére, s ez a szakember a környezeti jelentés elkészítésében is közreműködik majd.

A jelentéshez hasonlóan a kézikönyv továbbfejlesztéséhez is szükség van az olvasóközönség visszajelzésére. Ezért örömmel vesszük, ha a kézikönyvre vonatkozó észrevételeivel megkeresi az alábbi címek valamelyikét:

Környezettudományi Központ
1094 Budapest, Angyal u. 15/b.
Telefon: (1) 455-0223, 455-0225
Fax: (1) 216-0911
Email: center@ktk-ces.hu

TETRAPACK Alapítvány
1024 Budapest, Tölgyfa u. 24.

6. Mellékletek

1. sz. melléklet: Tanácsok és ötletek a környezeti jelzőszámok használatához

Az alábbiakban néhány ötletet adunk a környezeti hatások jellemzéséhez, illetve a kitűzött környezeti célok számszerűsítéséhez használható jelzőszámokhoz. A felsorolt jelzőszámok csupán példák, a lista szabadon kiegészíthető. Az egyes iparágak illetve vállalatok fogják majd eldönteni, hogy mely mutatók a legalkalmasabbak a számukra. Néhány mutató - pl: a szállítás vagy a nyersanyag-felhasználás jellemzésére használt mutatók - nagyon sok szervezet számára alkalmazható lesznek, mások pedig a vállalkozásoknak csak egy szűk körében értelmezhetőek.

Mikor mutatószámokat alakít ki, akkor érdemes meggondolni, hogy néhány esetben a termék legjelentősebb környezeti hatása a használat és nem a termelés folyamán jelentkezik. Például egy mosógépgyártónak érdemes a termékeinek az energiafogyasztását is figyelembe venni és nem csupán a mosógép gyártása folyamán felhasznált energiára helyezni a hangsúlyt.

A környezeti teljesítmény mérőszámai mellett a közvéleményt tájékoztatni lehet a vállalat környezeti irányításának mutatóiról és a környezet állapotáról is abban az esetben, ha a vállalat jelentősen befolyásolja a környezetét, és valamilyen tekintetben egy szennyezéstípus egyetlen kibocsátója a környéken. (Például érdemes a helyi patak környezeti állapotát vizsgálni, amennyiben az adott patakba egyedül a vállalat enged szennyvizet.)

Probléma-kör	Példa jelzőszámra
Lég-szennyezés	<ul style="list-style-type: none"> • Üvegházhatású gázok kibocsátása (CO₂ egyenértékben)¹⁵ • Ózonréteget károsító gázkibocsátás (CFC 11 egyenértékben) • SO₂, NO₂, illetve porkibocsátás (tonna) • Termékek szerves vegyület (VOC) tartalma
Nyersanyag felhasználás	<ul style="list-style-type: none"> • Elszállított hulladék¹⁶ • Anyagok újrafeldolgozása a vállalaton belül, a vállalaton kívül, újrafeldolgozott anyagok vásárlása¹⁷ • Nyersanyagfelhasználás tonnában¹⁸
Vízfogyasztás	<ul style="list-style-type: none"> • A felhasznált víz mennyisége, esetleg technológiánként • A visszaforgatott víz aránya
Szállítás, közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> • Összes üzemanyag-fogyasztás • Üzemanyagfogyasztás 100 km-ként • (Teher)gépkocsik által megtett út (km) • A fuvarral, illetve üresen megtett járműhasználat aránya (%) • A munkavállalók üzleti utazása km-ben (gépkocsi, repülő, vasút) • A munkába menet során a munkavállalók %-a, aki autóját egyedül használja

¹⁵ Az ózonréteget károsító anyagok számítási módszerét a Montreál-i Protokoll szabályozza. További információ angolul: <http://www.unep.org/ozone/montreal.shtml>

¹⁶ A hulladéktermelés visszafogását követően a felhasznált anyagok újrafeldolgozása a második legjobb út ahhoz, hogy a csökkenjen a hulladékként elhelyezendő anyagok mennyisége.

¹⁷ Az újrafelhasználásnak akkor van értelme, ha ezzel elsődleges nyersanyagokat lehet kiváltani.

¹⁸ A nyersanyagfelhasználás mérése bonyolult feladat lehet, de hasznos információkkal szolgálhat a megtakarítási erőfeszítésekhez.

Víz-szennyezés	<ul style="list-style-type: none"> • Szennyezőanyagok kibocsátása. Pl: kémiai (COD) vagy biológiai (BOD) oxigénigényigénnyel fellépő kibocsátások, egyéb szennyező anyagok, eutrofizáció.
Biodiverzitás	<ul style="list-style-type: none"> • Az érintett területen előforduló védett fajok száma • Az érintett természetvédelmi terület kiterjedése
Terület-használat ¹⁹	A beépített és zöld terület aránya
Veszélyes hulladék	Veszélyes hulladék tonnában ²⁰ (esetleg elhelyezési módok szerint)
Energia ²¹	<ul style="list-style-type: none"> • Összes energiafogyasztás • Fogyasztás energiahordozó szerint • Fogyasztás felhasználás szerint
Zaj	Zaj (Decibel) használat közben ²²
Környezetvédelmi ráfordítások	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetvédelmi ráfordítások összege • Környezetvédelmi bírságok összege
Környezetvédelmi beruházások	<ul style="list-style-type: none"> • A környezetvédelmi beruházások összege
Egyéb környezetvédelemmel kapcsolatos mutatók	<ul style="list-style-type: none"> • Környezetvédelmi célra felvett hitel összege • Környezetvédelmi képzettségű munkatársak száma • A környezetbarát megoldások révén elért megtakarítás összege

Jelzőszámok kialakítása

Összetett jelzőszámok

Bizonyos esetekben a környezeti jelzőszám egyetlen mutatóba sűríti a környezeti hatások széles köréről rendelkezésre álló információkat. Ezt hívják összetett jelzőszámnak, mert több részből tevődik össze. Ilyen például az "üvegházhatású gázkibocsátás" összetett jelzőszáma. Ez a mutató különböző gázok kibocsátását (széndioxid, metán, kéndioxid, stb.) összegzi, amelyek különböző mértékben hatnak a globális felmelegedésre. Irányelvek léteznek arra, hogy az egyes gázok adott egysége hány egységnyi CO₂ hatásának felel meg, így a gázok összesített hatását CO₂ egyenértéken lehet figyelembe venni. A hulladéokra és a vízre hasonló összetett jelzőszámok léteznek.

Egyedi jelzőszámok

Sok területen nincsenek általánosan elfogadott összetett jelzőszámok. Ilyenkor olyan jelzőszámot érdemes kialakítani, amelyet a legmegfelelőbbnek érzünk az adott környezeti hatás mérésére.

¹⁹ Környezetvédelmi szempontból előnyösebb a barnamezők ismételt igénybevétele, mint a zöldmezős beruházás. A nagyméretű telephelyekkel rendelkező vállalatok vagy azok, amelyek számára a föld jelentős tényező (pl: építőipari vállalkozások) kialakíthatnak megfelelő mutatókat.

²⁰ A szervezetek speciális hulladékokkal rendelkezhetnek, pl: oldószerrel, hulladékokkal vagy külön, mennyiségileg nyilvántartott egyéb veszélyes hulladékokkal.

²¹ A megújuló energiatermelés és más energiatermeléssel kapcsolatos információ is fontos lehet.

²² Néhány termékre (pl: fűnyírók) vagy iparágra (repülőterek) jellemző.

A jelzőszámok típusai

A jelentésben az olvasóknak világos és sokatmondó adatokat kell kapniuk a vállalat környezeti teljesítményéről. Ennek érdekében különböző adattípusokat használhatunk

Abszolút adatok - a vállalat teljesítményéről adott információ rendszerint abszolút mértékegységben van kifejezve (pl: tonnában, köbméterben, gigajoule-ban) egy adott időszakra, rendszerint egy évre.

Trend adatok: az éves adatok közlése idősorban (pl: a szeméttelre elszállított hulladék mennyisége 1997-2000-ig)

Arányszámok: Láthatóvá teszik a mutatók közötti kapcsolatot azzal, hogy két abszolút adatot vetnek össze egymással. (Pl: egy munkavállalóra jutó vízfelhasználás, egy liter üzemanyagra jutó megtett út, az újrafeldolgozandó hulladék aránya az összes hulladékból vagy CO₂ kibocsátás a termelés egységére)

2. sz. melléklet: Nemzetközi kitekintés - világszerte használt jelentési irányelvek

Mivel ez a kézikönyv a kis és középvállalatokra koncentrál, ezért az itt bemutatott módszert más jelentésírási irányelvekhez képest leegyszerűsítettük. Az érdeklődőknek számára ugyanakkor szeretnénk bemutatni néhányat olyan kezdeményezést, amelyek a különböző céllal készülő jelentéseknek egységes szerkezetet kívánnak adni. Zárójelben feltüntettük az ezekről az irányelvekről (angol nyelven) hozzáférhető információk internetes forrását.

Kezdeményezés	Megjegyzés
Az EU Környezeti Irányítási és Audit Rendszere (EMAS)	Egy önkéntes rendszer, amely segíti a vállalatokat a környezeti irányítási rendszer kialakításában és a környezeti teljesítményt bemutató jelentések közzétételében. A bejegyzett vállalatok használhatják az EMAS logót és "zöld"-ként hivatkozhatnak termékeikre szolgáltatásaikra és tevékenységükre. Az EMAS magában foglalja és épít az ISO14001-es szabványra.
DEFRA-DETR irányelvek (A Brit Környezetvédelmi Minisztérium irányelvei)	Irányelvek az üvegházhatású gázok kibocsátásáról, a hulladékról és a vízfelhasználásról kiadott vállalati jelentésekhez. (http://www.defra.gov.uk/environment/envrp/index.htm)
Make a Corporate Commitment (MACC2)	A Brit Környezetvédelmi Minisztérium kezdeményezése. Arra bátorítja a különböző szervezeteket, hogy környezetvédelmi irányítási rendszereket vezessenek be, amelyek lehetővé teszik a legfontosabb környezetvédelmi hatások mérését és jelentését. A MACC2 egy lépcsőt jelent ahhoz, hogy a vállalat a DEFRA-DETR irányelveknek megfelelő jelentéseket tudjon készíteni. (http://www.macc2.org.uk)
Global Reporting Initiative (GRI)	A GRI a fenntarthatósági jelentések (társadalmi, környezeti és gazdasági témákat felölelő jelentések) nemzetközileg alkalmazható irányelveit tartalmazza, 2000 júniusában adták ki. A GRI irányelvek elsősorban a tapasztalt jelentéskészítőknek szólnak és a fenntarthatósági jelentésekhez nyújtanak keretet, amelyeket teljesítmény mutatókkal támasztanak alá. (http://www.globalreporting.org)
A Coalition for the Environmentally Responsible Economies (CERES) környezeti jelentés	A CERES igyekszik a különböző vállalatok igényeire szabni a környezeti jelentést, így a kis és középvállalatok számára is készített egy jelentéskészítési útmutatót (Ceres Short Form), amely a környezeti jelentés egyes elemeihez kapcsolódó fontos tárgyalandó kérdéseket gyűjti össze. www.ceres.org

- Public Environmental Reporting Initiative (PERI)** Tíz éves múltra visszatekintő kezdeményezés, amely maga is több irányelv figyelembevételével készült. Az irányelvek kötetlenek, a vállalat mondanivalója és a jelentés címzettjei alapján dönti el, hogy a jelentés lehetséges elemei közül melyeket teszi bele a jelentésébe. A PERI irányelv az egyes elemeket mutatja be.
www.ibm.com/ibm/environment/initiatives/peri.phtml
- World Business Council on Sustainable Development (WBCSD)** A WBCSD 2000 októberében adta ki a *Measuring Eco-Efficiency - a Guide to Reporting Company Performance* c. könyvet. Ebben keretet ad a vállalatoknak ahhoz, hogy hogyan mérjék és jelentsék az 'öko-hatékonyságot' (a vállalat gazdasági /környezeti szempontjait). Definíciókat, alapelveket és mutatószámokat tartalmaz.
www.wbcSD.ch

3. sz. melléklet: Környezeti menedzsment eszközök és rendszerek

Többféle környezetirányítási módszer létezik, amelyekkel a vállalat környezetvédelmi teljesítménye javítható. A következőkben néhány ilyen eljárást mutatunk be. Ön a felsorolt eljárások bármelyikét választhatja, vagy az itt megismert elemeket is felhasználva kialakíthat egy saját rendszert. A mellékletet a környezettudatos vállalatirányítás legátfogóbb módjának, a környezetközpontú irányítási rendszereknek és ezek szabványainak, az EMAS-nak és az ISO 14001-nek a bemutatásával kezdjük. Ezek után olyan eljárások következnek, amelyek csupán a környezettudatos irányítás egy-egy részterületét ölelik fel, s itt kísérlik meg a kapcsolódó program és ellenőrzési rendszer párhuzamos kialakítását.

Környezetközpontú irányítási rendszerek

A szabvány leírja a hatékony környezetközpontú irányítási rendszer elemeit. Ezek az elemek a környezetpolitika, a szervezet közvetlen céljait tartalmazó környezetvédelmi program, a program megvalósítása, a megvalósítás ellenőrzése, értékelése, továbbá a rendszer továbbfejlesztése s az újabb eredmények elérésére való alkalmassá tétele. Meghatározza, milyen követelményeknek kell eleget tenniük a rendszer egyes elemeinek, azaz milyennek kell lennie a környezetpolitikának, hogyan kell a tervezés folyamatában számon tartani a szervezet tevékenységének, termékeinek/ szolgáltatásainak környezeti hatásait, a vonatkozó környezetvédelmi jogszabályokat, milyen célokat kell kitűzni, mit kell tenni a célok elérését segítő programok végrehajtásáért, hogyan kell dokumentálni a környezetközpontú irányítási rendszert, hogyan kell a rendszert ellenőrizni, stb.

A szabvány alkalmazása önkéntes. Követelményei olyan általánosak, hogy a szabványt bármilyen szervezetben vagy szervezeti egységben – vállalatnál, kormányzati szervnél, valamely szervezet egy részlegénél, egy telephelyen stb., bármilyen tevékenységre alkalmazni lehessen.

A környezetközpontú irányítási rendszer szabványok közül a két legismertebb az ISO 14001 és az EMAS. A két rendszer között ma már nagyon sok az átfedés és a hasonlóság, A környezetközpontú irányítási rendszer követelményeit teljesen egyformán határozzák meg (az EMAS egyszerűen átveszi az ISO szabvány idevágó részeit). A két rendszer közötti lényeges különbség, hogy az EMAS az EU szabványa, míg az ISO 14001 nemzetközi szabvány, illetve hogy az EMAS előírja környezeti nyilatkozat közzétételét, az ISO 14001 nem. Az EMAS környezeti nyilatkozata és a környezeti jelentés között sok a hasonlóság, a nyilatkozat azonban a környezetközpontú irányítási rendszerre vonatkozó elemeket is tartalmaz, amelyeket a jelentésből a kézikönyvben értelemszerűen kihagytunk.

Az ISO14000 szabványok a környezetközpontú irányítási rendszer szabványán kívül szabályozzák a környezeti teljesítményértékelést, a környezeti átvilágítást, az életciklus elemzést, a környezetbarát termék megjelölést és a termékszabványok környezetvédelmi aspektusait is. Ezek a környezeti menedzsment egy-egy részterületét jelentik.

Környezeti Kockázat Menedzsment

Kis vagy középvállalatok számára ennek a rendszernek a fő eleme az, hogy rendelkezik egy eljárással (gyorsreagálású csapattal) arra az esetre ha szennyezési vészhelyzet alakul ki. Ez nem csak maximalizálja a környezet védelmét, de valószínűleg csökkenti a hosszútávon felmerülő helyreállítási költségeket is, amennyiben a szennyezést még idejében, a forrásánál sikerül ellenőrzés alá vonni. Amennyiben a vállalat rendszeres ellenőrzést (monitoring) és átvizsgálást (audit) végez, akkor az segít abban, hogy idejében azonosítsák a kialakuló vészhelyzeteket.

A cégnek leírással kell rendelkeznie arról, hogy milyen módon képzi ki az "elhárító csapatot", emellett a tréning program gyakoriságáról és hosszáról is szabályzattal kell rendelkeznie. Szintén nyilván kell tartani a helyi közösséggel illetve a helyi szervezetekkel közösen kialakított eljárásokat és evakuációs terveket amelyek vészhelyzet esetén lépnek életbe.

A környezeti kockázat menedzsmenthez kapcsolódóan a cég írásban fektesse le, hogy milyen módon törekszik a működése során felmerülő egészségügyi és biztonsági problémák kezelésére, a kapcsolódó tréninget és vállalati politikát is beleértve.

Erőforrás-takarékosság

A nagyobb hatékonyság és nyereségesség céljából érdemes erőforrás-takarékossági intézkedéseket hozni. Ez tartalmazhat:

Anyag-takarékosságot: Amennyiben a vállalat kiemelten kezeli ezt a kérdést, akkor törekszik az anyagmegtakarításra az üzemelés során technikai berendezések vásárlásán, karbantartásán, az alkalmazottak oktatásán, a megfelelő készletezésen, stb. keresztül. Továbbá általában rendelkezik valamilyen elkötelezettséggel az újrafeldolgozott anyagok használatával kapcsolatban. Valamint figyelemmel kíséri és erőfeszítést tesz a csomagolóanyag csökkentésére, újrafelhasználására.

Energia-takarékosságot: Amennyiben a vállalat kiemelten kezeli ezt a kérdést, akkor megfogalmazza a vállalat hozzáállását az energiafelhasználás költséghatékony módon történő csökkentésével kapcsolatban, és intézkedéseket hoz ennek érdekében. (Ez tartalmazhatja az olcsóbb, megújuló energiaforrások használatát vagy a javuló energiahatékonyságot).

Víz-takarékosságot: Jelentős mennyiségű vizet fogyasztó vállalatoknál fontos kérdés, hogy létezik-e bevezetett eljárás a vállalatnál a vízfogyasztás csökkentésére, a víz újrafelhasználására?

Természetes élőhelyek védelmét: Amennyiben a vállalat kiemelten kezeli ezt a kérdést, akkor figyelemmel kíséri a vállalat természetre gyakorolt hatását és végez valamilyen tevékenységet a természetre gyakorolt hatásának minimalizálása érdekében a telephelyén illetve annak környezetében.

Termék-gondnokság

Ez az eljárás a termék életútjára kíván hatást gyakorolni. A vállalat adatokat gyűjt arról, hogy milyen szerepet játszik a termék előállításának folyamatában. Továbbá vizsgálja azt is, hogy más vállalatok illetve a kormányzati szervek milyen szerepet játszanak ugyanebben a folyamatban. Milyen a környezeti teljesítményük termékeik, folyamataik, szolgáltatásaik környezeti hatása alapján. Megvizsgálja, hogy a kialakult kapcsolatok, együttműködések alapján mennyire tudja befolyásolni a vállalat a többi szervezet tevékenységét, illetve milyen újabb együttműködési lehetőségeket lehet létrehozni a kitűzött környezeti célok elérése érdekében.

Az érintettek bevonása

Az érintettek bevonását kiemelten kezelő vállalat erőfeszítést tesz annak érdekében, hogy bevonja az érintetteket a vállalat környezeti kezdeményezéseibe. Törekszik arra, hogy jelentős kapcsolatot/kapcsolati lehetőséget hozzon létre más vállalatokkal (esetleg a kamarákkal) vagy társadalmi önszerveződésekkel a környezetileg kedvező hatású technológiák bevezetése érdekében. Felméri, hogy van-e lehetőség arra, hogy a helyi közösséget bármilyen módon bevonják a vállalat környezeti programjába, és ha igen erről tervet készít, illetve megpróbálja megvalósítani.

Környezeti kibocsátások nyomon követése

Jelzőszámok segítségével információ nyerhető a kibocsátott légszennyező anyag, szennyvíz vagy hulladék mennyiségéről. A legjelentősebb kibocsátásokhoz kötődő célkitűzések, intézkedések jelenjenek meg a vállalat környezeti programjában.

**4. sz. melléklet: A Viktória Épker Kft. környezeti jelentésének
tördelt változata**

A Viktória Épker Kft. környezeti jelentése

Tisztelt Olvasó!

Vállalatunk első környezeti jelentését tartja a kezében.

Elkészítésére azért vállalkoztunk mert úgy gondoljuk, hogy a jó minőségű, megbízható munkához a környezeti hatások felelős kezelése, a magas színvonalú környezeti teljesítmény is hozzátartozik. Ezt nemcsak a hatóságok, hanem egyre inkább a közvélemény és megbízóink is elvárják.

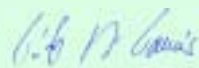
A Viktória Épker Kft. megbízható jó munkájára alapozza a jövőjét, veresenyképességének javulását és bevételének a növekedését. Arra törekszik hogy környezeti teljesítménye igazodjék munkája minőségéhez és hozzájáruljon kedvező piaci megítéléséhez.

A jelentéssel tájékoztatni akarjuk a közvéleményt környezetvédelmi céljainkról és erőfeszítéseinkről. Egybeválaszolni akarunk a tevékenységünk környezeti hatásaival kapcsolatos lakossági panaszokra is. Jelezni akarjuk hogy tudatában vagyunk ezeknek a problémáknak, és törekszünk megfelelő kezelésükre és megoldásukra.

A jelentés készítése során szerzett tapasztalataink meggyőztek bennünket arról, hogy a környezeti hatások teljeskörű átgondolása segíti a megoldások feltárását, ezért elhatároztuk, hogy az ISO 9001 minőségbiztosítási rendszer mellett az ISO 14001-es környezetközpontú irányítási rendszert is bevezetjük, amennyiben lesz rá elegendő forrás.

Addig is a jövőben évente tervezzük környezeti jelentés kiadását.

Kartal, 2002. július

Tóth Ilkó Tamás
ügyvezető

A vállalat

A Viktória Épker KKT 1993-ban családi vállalkozásként alakult, kft-vé való átalakulását a cégbíróság 2000. júliusában jegyezte be.

A vállalat a magasépítézet területén generálkivitelezéssel foglalkozik, építési, felújítási, épületgépészeti feladatokat vállal, illetve újabb tervezéssel is foglalkozik. Generálkivitelezői tevékenységéhez rendszeresen foglalkoztat alvállalkozóként más építőipari vállalatokat villanyszerelési, ács, kőműves, víz-, gáz- és fűtőszelvény, festési, melegburkolói, valamint asztalos feladatokra. A vállalat elsősorban a magánszférának épít lakásokat, de rendszeres megrendelői közé tartoznak a Magyar Államvasutak, a honvédség és az önkormányzatok is.

A Viktória-Épker Kft. közép vállalat: 2000-ben a vállalat mérlegfőösszege 56 millió Ft, 2001-ben 61 millió forint, nettó árbevétele ugyan ezen időszakban 202 millió, illetve 178 millió forint volt. A vállalat 20-30 főt foglalkoztat. Székhelye és telephelye Kartal.

Vállalatunk elsősorban a megbízható, jó minőségű munkára törekszik, és ezt a megrendelők és a vállalati partnerek is értékelik. Stabilitásához hozzájárul, hogy családi tulajdonban lévő és családi vezetésű vállalkozás; ez lehetővé teszi a hosszútávú tervezést, a cég előtt álló kihívások felelősségteljes vállalását. Eddigi munkájának köszönhetően támaszkodhat a székhelyén, Kartalon és a környező településeken kivívott jó hírnevére és ez újabb megbízásokban gyümölcöszik.

A vállalat a jövőben szeretne növekedni és megjelenni az ipari építkezések területén, valamint szeretné jelentősen növelni a pályázati úton elnyert munkák értékét. A bevételek és a haszon növekedését jelentősen segítheti, ha eleget tesz a nagyobb megrendelések piacán szokásos követelményeknek, így a vállalat sokat vár az ISO 9001 minőségbiztosítási és az ISO 14001-es környezetközpontú irányítási rendszer tervezett bevezetésétől.

A Viktória Épker Kft. tevékenysége kapcsán felmerülő legfontosabb környezeti kérdések és megoldásuk

Az építőipari tevékenység mind az építési folyamat, mind az általa létrehozott termék, az épület üzemelése révén sokféle hatást fejt ki a természeti környezetre. Ez a hatás nagyban függ az épületek tervezésétől, a felvonulástól, az építkezés során történő területhasználatától, a beszerzett építőanyagoktól és az építési törmelék, valamint az egyéb hulladékok elhelyezésének módjától.

Az épület tervezése döntően kihat az elkészülő épület környezeti tulajdonságaira, energiaigényére, illetve az épületnek a környezetbe való beilleszkedésére. A nap energiájának passzív hasznosításával, a fűtési rendszer tervezésével s ezeken keresztül az épület energiaigényének a befolyásolásával a tervezés közvetve kihat a véges természeti erőforrások használatára, valamint mérsékelheti az energiatermeléssel járó káros környezeti hatásokat is. Fontos tervezési szempont az épület vízgazdálkodásának az optimalizálása, a vízfelhasználás csökkentése is. A tervezést az építésügyi előírások és a helyi építésügyi hatóság szabályozza, de ezen szabályok adta keretek között is sok múlik a tervező

A VIKTÓRIA-ÉPKER KFT környezetpolitikája

A Viktória Épker Kft célja, hogy környezeti teljesítménye összhangban legyen a tervezési és építéskivitelezési munkájától elvárt magas minőségi elvárásokkal. Ennek érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük a vállalat környezeti teljesítményét és élünk az esetleges javítási lehetőségekkel.

Tervezési, kivitelezési munkáink közben fontos elvárás az, hogy a környezetet a lehető legkevesebb kár érje, az átadott épület illeszkedjen az épített és táji környezetbe, valamint az épület kialakítása lehetővé tegye az elérhető leggazdaságosabb üzemeltetést, így a környezeti erőforrások megőrzését is.

Messzemenően törekszünk az építési előírások betartására, amennyiben egy baleset következtében mégis környezeti károk keletkeznének, az általunk okozott környezeti károkért vállaljuk a felelősséget.

Figyelembe vesszük az építési munkák által érin tett helyi környezet véleményét, törekszünk az munkánkkal kapcsolatban felhozott problémák megoldására.

Olyan alvállalkozókkal, munkatársakkal kívánunk együtt dolgozni, akik osztják álláspontunkat a környezet védelméről és a vállalkozói felelősségről.

tehetségén és tudásán, bár a megrendelő anyagi lehetőségei és igényei sokszor kemény korlátot jelentenek a tervező számára.

Épülettervezési tevékenységünk során arra törekszünk, hogy a megrendelők anyagi lehetőségeit is figyelembe véve olyan környezetbe illeszkedő épületet tervezzünk, amelynek fűtési, világítási költségei és az ott élők vízfelhasználása az elérhető technikai színvonalat figyelembe véve optimálisak. Mivel a tervezés során a megrendelő igényeit is figyelembe kell venni, nem elég, ha csak a tervező kíséri folyamatosan figyelemmel a környezetvédelmi szempontokat. Ezért célul tűztük ki, hogy megfelelően tájékoztassuk a megrendelőt nemcsak az építkezés nyersanyag-felhasználásáról és költségeiről, hanem a tervezett épület fenntartási költségeiről (ideértve a fűtés és világítás költségét, valamint a vízhasználat és a szennyvízelhelyezés költségeit), a megtakarítási lehetőségekről, a környezetbe illeszkedés szempontjairól, a vonatkozó jogszabályokról és a technikai lehetőségekről. Ehhez a feladathoz széleskörű szaktudás és tapasztalat szükséges. A kitűzött cél elérését építési díjak, elismerések, egyéb kedvező visszajelzések, valamint a megrendelések növekedése jelezheti.

Az építési területre történő felvonulás, az építkezés nagymértékben érinti a telek növényzetét, az ott élő növénytársulásokat és életközösségeket, esetenként visszafordíthatatlan hatást okozva. Védett természeti területekre nem adnak ki építési engedélyt, valamint minden fakivágás engedélyhez kötött. Amennyiben védett értékek vannak az építési telken, akkor az építési engedélyt az érintett önkormányzat (műemlék esetén a Műemlékvédelmi Hivatal) úgy adja meg, hogy kiköti az értékek megőrzését. Az előírások betartásával a gondatlanságból elkövetett környezetrombolás elkerülhető.

Védett érték pusztulása miatt a vállalat még nem kapott bírságot, ilyen ügyben még nem indult ellene eljárás és lakossági panaszt sem kapott. Ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni akarjuk. Ezért csak a megfelelő engedélyekkel rendelkező területen kezdünk építkezésbe. Az előírások betartásáért, a természeti és műemléki értékek megőrzéséért az építésvezetőt tesszük felelőssé. Emellett az alvállalkozók figyelmét is felhívjuk a védett értékekre. A védett értékeket, mint eddig is, az építkezés idejére elkerítjük és feltűnő módon megjelöljük. Fakivágásra csak végszükségben, hatósági engedéllyel kerül sor, s a kivágott fát pótoljuk. A sikert az jelzi, ha a bírságokat elkerüljük és tevékenységünkre nem érkezik lakossági panasz.

Megőrzött fák az építkezés befejezése után

A fák védelme az építkezés alatt.

A vállalat tevékenységéhez kapcsolódó környezeti hatások közül nem az itt felsorolt, a vállalat által legfontosabbnak tartott hatások, hanem az építőanyagot szállító teherautók által okozott sárfelhordás váltotta ki eddig a legnagyobb lakossági érdeklődést. A környezeti jelentés megjelentetését is ösztönözte az a tény, hogy az építkezések során rendszeres konfliktusok alakultak ki a helyi lakossággal az építkezés területéről az aszfaltozott útra történő sárfelhordás, vagyis a nem megfelelő területhasználat miatt. 2000-ben egy alkalommal 100 ezer forintra büntették a céget ilyen okokból.

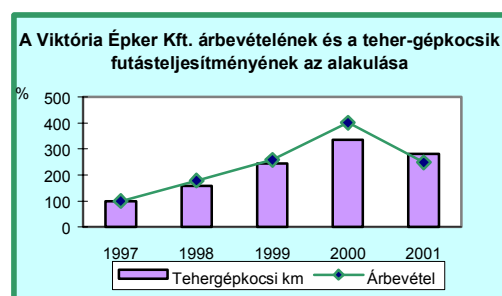
A teherautók által felhordott sár

Úgy látjuk, hogy a mozgásterünk ebben az ügyben erősen korlátozott, ezért erre a problémára egyelőre nem tudunk megoldást találni. Az útra felhordott sár folyamatos lapátos tisztításával a nagyobb szennyeződések megszüntethetők ugyan, de az építkezés nyoma elkerülhetetlenül meglátszik azon a szakaszon, ameddig a teherautók gumijáról a szennyeződés teljesen lekopik. Az út rendszeres locsolása csökkentené a szennyeződést, viszont a víz pazarlását jelentené, környezeti szempontból tehát ez rosszabb megoldás lenne. Hasonlóképpen növelné a vízhasználatot a telepen sűrűn (óránként 4-5-ször) megforduló terhegépkocsi kerekében nagy nyomású vízzel való tisztítása, ráadásul ez a megoldás a sarat is növelné. Nem látunk tehát más ésszerű megoldást, mint a rendszeres és alapos lapátos tisztítást. Az ügyvezető utasítására az építész vezető következetesen ellenőrzi ennek az elvégzését. Ezzel a módszerrel 2001-ben sikerült elkerülni a bírságot. Az építkezés által érintett utakat használó lakosságtól pedig szíves türelmüket kérjük a munkák idejére.

Az építkezés anyagigényes tevékenység. A nagy tömegű építési anyag felhasználása hatással van a nyersanyagkészletek és az erőforrások kimerülésére. A nagyobb távolságról történő beszerzés növeli a szállítási igényt és a szállítással járó környezeti hatásokat (energiafelhasználás, utak zsúfoltsága, balesetveszély, légszennyezés, stb.) Az építési anyag minősége emellett kihat az épület környezeti jellemzőire. A környezeti teljesítmény ezért a beszerzés gondos megtervezésével is javítható.

Az építési anyagok beszerzése a vállalat feladata és ez a munka jelentős környezeti hatásokkal jár. A megrendelő által nem szabályozott kérdésekben a vállalat szabadon dönt, így módja van arra, hogy a kisebb környezeti hatással járó, illetve környezetbarát terméket válassza, továbbá hogy a minősített környezetirányítási rendszerrel rendelkező szállítókat preferálja. A Viktória Épker Kft. eddig nem élt ezzel a lehetőséggel, a jövőben azonban arra fogunk törekedni, hogy az eddigi gyakorlat pozitív vonásai - mindenekelőtt a szállítási távolságok minimalizálása - mellett növeljük a környezetbarát termékek arányát a beszerzéseiben, valamint az ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítóktól vásároljunk.

Azt tervezzük, hogy a 2002-es év folyamán egy adatbankot hozunk létre, amelyben nyilvántartjuk a különböző környezetbarát építőanyagokat, kötőanyagokat, kazánokat, fűtési és szigetelési rendszereket. Ez az adatbank elősegíti azt, hogy a megrendelő igényeit jobban szolgálhassuk, megtakarítást érzünk el, illetve javítsuk a vállalat környezeti teljesítményét. A vállalat 2002-2003-ban feltárja az ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítók körét. Célunk, hogy az összes beszerzett anyag és szolgáltatás értékének 20%-át 2003-ban már ISO14001-es minősítéssel rendelkező szállítóktól szerezzük be. A megvalósítás nyomon kísérése és ellenőrzése érdekében 2002-től megfelelő nyilvántartási eljárást alakítunk ki.

Az építkezés során jelentős mennyiségű építési törmelék keletkezik, amelynek szállítása és lerakása nem elhanyagolható környezeti hatással jár.

Az építési törmelék gyűjtése, az elszállításról és végleges elhelyezésről való gondoskodás a vállalat felelőssége. A keletkező építési és bontási hulladékot konténerekben gyűjtjük, a hulladéknak a telephelyen történő megsemmisítése, égetése tilos. A hulladék elszállításával és lerakásával külső vállalkozókat bízunk meg, akik felelősséggel végzik ezt a munkát. A vállalat hulladékainak jelentős részét építési hulladék újrafeldolgozóba kerül, ahol a hulladékot újrahasznosítják.

Sajnos az újrafeldolgozási szolgáltatás nem hozzáférhető az ország egész területén, így a szolgáltatással nem fedett területeken a hulladékot a megfelelő engedélyekkel rendelkező építési törmelék lerakókba kell szállíttatnunk. Amennyiben újabb újrafeldolgozó telepek nyílnak, törekedni fogunk arra, hogy az építési hulladéknak minél nagyobb részét ilyen telepeken helyeztessük el. A célok elérését az újrafeldolgozó üzemeknek átadott és az összes építési hulladék egymáshoz viszonyított arányával fogjuk mérni.

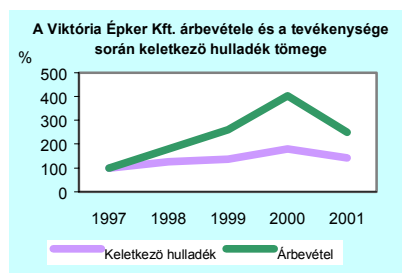
Büszkék vagyunk rá, hogy eddigi tevékenységünk alatt nem történt környezeti kár az építési hulladék elhelyezésekor, és arra törekszünk, hogy ez a továbbiakban is így legyen.

A hulladék gyűjtése konténerekben történik

Építési törmelék újrafeldolgozó lerakó

A veszélyesnek nem számító építési törmelék elhelyezése is a lerakás módjától függően a természeti környezet eredeti állapotának különböző mértékű átalakulásához vezet. Ennél is jelentősebb a veszélyes hulladékok kezelésével és lerakásával járó környezeti hatás. A Viktória Épker Kft. nem dolgozik veszélyes anyagokkal, és tevékenysége során nem képződik veszélyes hulladék. Az építkezésnél felhasznált veszélyes anyagokkal alvállalkozóink dolgoznak, s veszélyes hulladék is az ő tevékenységük során keletkezhet. A velük kötött szerződések értelmében alvállalkozóink saját telephelyükön tárolják a veszélyes anyagokat, és a képződő veszélyes hulladékokról szabályszerűen ők gondoskodnak.

Mint az eddigiekből is látható, a vállalat környezeti teljesítményét jelentős mértékben befolyásolják az alvállalkozók. Kiválasztásuk során ezért fontos szempontként kell kezelni nemcsak az általuk végzett munka minőségét, a szolgáltatások árát, hanem környezeti teljesítményüket is. A kidolgozás alatt álló minőségbiztosítási rendszerünkben ezért az alvállalkozók kiválasztásának szempontjai közé környezetvédelmi teljesítményük is beépül szempontként.

A vállalat versenyképességének megtartásához és növeléséhez igen fontos az, hogy megszerezze az ISO 9001-es és ISO 14001-es tanúsítványokat. Ezek az irányítási rendszerek a környezeti hatások figyelemmel kísérésében is segítséget jelentenek majd, hiszen bevezetésükkel olyan eljárások lépnek majd életbe, amelyek segítségével a vállalat jobban kézben tudja tartani környezeti hatásait. Az ISO 9001-re való felkészülés már elkezdődött, és a tanúsítás 2002. III. negyedévére várható. Az ISO 14001-es felkészülés megkezdését a kft 2002. végére tervezi.

Egyéb információk

A vállalat környezeti teljesítményéről további információt Tóth Ilkó Tamás ügyvezető tud adni, telefonszáma: (06) 30-966-4605

A vállalat e-mail címe: viktoriakft@freemail.hu, levélcíme: 2173 Kartal, Bocskai út 9. Ezeken a címeken várjuk a jelentéssel kapcsolatos visszajelzéseket.

7. Hivatkozások

A Miskolci Közlekedési Vállalat EMAS programja. (Belső vállalati anyag)

Corporate Environmental Reporting (1999): 1998 Ceres Report. www.ceres.org

Department for Environment, Food & Rural Affairs (2001): Environmental Reporting. General Guidelines.

<http://www.defra.gov.uk/environment/envrp/general/pdf/envrptgen.pdf>

Department for Environment, Food & Rural Affairs (2001): Guidelines for Company Reporting on Greenhouse Gas Emissions.

<http://www.defra.gov.uk/environment/envrp/gas/02.htm>

Department for Environment, Food & Rural Affairs (2001): Guidelines for Company Reporting on Waste.

<http://www.defra.gov.uk/environment/envrp/waste/pdf/cowaste.pdf>

Department for Environment, Food & Rural Affairs (2000): Environmental Reporting Guidelines for Company Reporting on Water.

<http://www.defra.gov.uk/environment/envrp/water/pdf/water.pdf>

Global Reporting Initiative (2000) : Sustainability reporting Guidelines.

www.globalreporting.org

Global to Local Ltd / IdeA (2000): EMAS for UK Local Government. Kézirat.

Hardi, Peter and Zdan, Terrence(ed.) (1997): Assessing Sustainable Development: Principles in Practice. The International Institute for Sustainable Development.

Jason Palmer, Ian Cooper (2001): The unsustainable charm of environmental reporting: lessons from current UK experience.

www.pangea.org/events/sostenible/doc/palmer.html

Kovács Eszter - Máyer Zoltán - Zilahy Gyula (2001): Zöld út az együttműködéshez. Magyar Természetvédők Szövetsége, Tisztább Termelés Magyarországi Központja, Budapest

Kovács Eszter (2001): Környezeti jelentések értékelése a nemzetközi gyakorlat tükrében. A BKÁE Környezettudományi Intézetének tanulmányai, 3. sz., Budapest.

Környezeti jelentések az alábbi internetcímeokről: www.enviroreporting.com, www.inem.org, illetve a Budapesti Erőmű Rt. Környezetvédelmi jelentés 2000, 1999, 1998.

MSZ EN ISO 14001

MSZ EN ISO 14004

Regulation (EC) No 761/2001 of the European parliament and of the council of 19 March 2001 allowing voluntary participation by organisations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS), Official Journal L 114, 24/04/2001 P. 0001-0029

The British Government (2001): Making a Corporate Commitment.
www.macc2.org.uk

Tóth Gergely (2001): Környezeti teljesítményértékelés. Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület. Budapest.

World Business Council on Sustainable Development (WBCSD) (2000): Measuring Eco-Efficiency - a Guide to Reporting Company Performance. www.wbcsd.ch

Public Environmental Reporting Initiative (1994).
www.ibm.com/ibm/environment/initiatives/peri/phtml

A Tetra Alapítvány

Napjaink egyik legnagyobb kihívása, hogy a tudomány, a technológia, a gazdaság, az egészségügy és az élet számos más területén korábban soha nem tapasztalt haladásnak lehetünk tanúi, de e fejlődés környezetpusztító hatásai egyre súlyosabban jelentkeznek. Ezek szűkebb és tágabb környezetünk mellett már elért életminőségünket is veszélyeztetik. A tét nem pusztán a fejlődés fenntarthatósága, ha nem az emberiség hosszú távú fennmaradása. Ennek biztosítása a fennkölt szavaknál és a felülről jövő intézkedéseknél jóval többet igényel: mindenekelőtt konkrét civil kezdeményezésekre és társadalmi összefogására van szükség.

Ennek felismerése vezette a **Tetra Pak Hungária Rt-t arra, hogy 2000 novemberében létrehozza a Tetra Alapítványt.** Ennek elsődleges célja, hogy a természetvédelem, az erdőgazdálkodás, a hulladék-gazdálkodás területén vállaljon olyan feladatokat, amelyek a civil kezdeményezések segítségével jobban és hatékonyabban megoldhatók. A tudomány, a vállalati szféra és a civil szervezetek összefogása jegyében számos jeles személy vállalt a Tetra Alapítvány kuratóriumában tagságot.

Pályázati rendszerén keresztül alapítványunk már működésének első három évében is több tízmillió forinttal támogatta a hazai környezetvédelem közös ügyét.

- A háztartások számára írt, **Hulladékos Kisokos** című kézikönyv 2001-ben készült el.
- 2002-ben nyílt meg a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén felépített 3,5 km hosszú Jági **tanösvény.**
- A Veszprémi egyetem gondozásában elkészült **A turizmus hatása az erdőre:** a Balaton-felvidék vonatkozásában című dolgozat.
- A Környezettudományi Központ pedig a kis- és közép vállalatok számára írta meg a **Hogyan készítsünk környezeti jelentést** című anyagot.
- Az alapítvány 2001 őszi pályázata a **Veszélyeztetett erdőtársulások puhafa ligetek integrált kezeléséhez,** nyerteseként a Tatai Öreg tó Alapítvány 30 ha erdőt védhet meg.
- A környezeti nevelés témakörében 2002-ben hirdetett pályázat eredményeként elkészült **A Kerek-tó világa** című interaktív multimédia CD-ROM a 10-16 éveseket kalauzolja természeti környezetünk hétköznapi csodái közé.

Az alapítvány 2003-ban további 8 millió forintértékben ír ki pályázatot tanösvények építésére, felújítására és fenntartására.

További információért, kérjük, látogasson el <http://www.tetraalap.hu/> című honlapunkra!

